

SOCIALINIŲ MOKSLŲ KOLEGIJA
VERSLO IR FINANSŲ KATEDRA
BANKININKYSTĖS IR INVESTICIJŲ VALDYMO STUDIJŲ PROGRAMA

LEIDŽIAMA GINTI

Bankininkystės ir investicijų valdymo
studijų programos vadovė

Vilma Kalinovienė

_____
(parašas)

_____
(data)

FINANSŲ MAKLERIO ĮMONIŲ 2011–2015 METŲ VEIKLOS
ANALIZĖ

B a i g i a m a s i s d a r b a s

Darbo autorė
Anita Ramazanova

_____
(parašas)

Darbo vadovė
lekt. Laura Gudelytė

_____
(parašas)

Vilnius, 2016

SANTRAUKA

Baigiamojo darbo tema. Finansų maklerio įmonių 2011–2015 m. veiklos analizė.

Kiekvienas klientas, kreipdamasis į finansų maklerio įmonę, turi suprasti, kaip tokios institucijos veikia ir kam jos skirtos. Tačiau to neužtenka, norint tinkamai išanalizuoti finansų maklerio įmonių veiklą. Svarbią reikšmę turi ir pačių įmonių veiklos rezultatų analizė, nes tai gali turėti tiesioginės įtakos investavimo rezultatams. Norint teisingai įvertinti įmonės finansinę būklę, reikia mokėti interpretuoti finansinius rodiklius. Dėl šios priežasties atliekama finansinės būklės analizė, kuri leidžia įvertinti įmonės veiklos efektyvumą.

Baigiamojo darbo problema – nepakankamas dėmesys Lietuvoje skirtas finansų maklerio įmonių veiklos bei finansinių rodiklių analizei, parodančiai realią situaciją ir tikrąją įmonių būklę. Pagrindinis baigiamojo darbo objektas – Lietuvos finansų maklerio įmonių veikla. Šio darbo tikslas – išanalizuoti Lietuvos finansų maklerio įmonių 2011–2015 m. veiklą bei įvertinti įmonių finansinę būklę.

Pirmoje baigiamojo darbo dalyje yra pateikiama finansų maklerio įmonių veiklos samprata bei teikiamų paslaugų charakteristika ir savybės. Analizuojami įmonių veiklos analizės metodai ir jų praktikinės pritaikymo galimybės.

Antroje baigiamojo darbo dalyje analizuojamos finansų maklerio įmonių stiprybės ir silpnybės, taip pat galimybės ir grėsmės, su kuriomis įmonės susiduria rinkoje. Pateikiama finansų maklerio įmonių 2011–2015 m. veiklos analizė, apskaičiuojami pelningumo (pardavimo, turto, nuosavo kapitalo pelningumo) rodikliai ir jų pokyčių dinamika. Analizuojama, kuri finansų maklerio įmonė per visą nagrinėjamą laikotarpį turėjo geriausias pozicijas ir stabiliausią ateities pajamų šaltinį.

Lyginant 5 metų analizės duomenis daromos išvados. Pagrindinė išvada – finansų maklerio įmonių veikla pelningumo atžvilgiu yra neefektyvi.

SUMMARY

The subject of the Final Thesis is the Analysis of the Activity of Financial Broker Companies during 2011–2015.

Each client, in appealing to the financial broker company, must understand the mechanism of functioning of such institutions and their purpose. However, such knowledge is not sufficient in order to analyse the activity of the financial broker companies in a proper manner. Analysis of the activity results performed by the company itself is also significant as it may have a direct impact to the investment results. In order to correctly estimate the company's financial state, interpretation of financial indicators is rather important. The analysis of the financial state enabling to assess the efficiency of the company's activity is performed due to this reason.

The problem of the Final Thesis is low attention is paid in Lithuania to the analysis of the financial broker companies' activity and the financial indicators demonstrating the actual situation and the realistic state of the companies. The subject matter of the Final Thesis is the Activity of Lithuanian financial broker companies. The aim of this paper is to analyse the activity of the Lithuanian financial broker companies during 2011–2015 and to assess the companies' financial state.

The concept of the activity of the financial broker companies, as well as characteristics and attributes of provided services are presented in the first part of the Final Thesis. Analysis methods of the companies' activity and feasibility of their practical application are analysed herein.

Strengths and weaknesses of the financial broker companies, as well as opportunities and threats encountered by companies within the market are presented in the second part of the Final Thesis. Analysis of the activity of the financial broker companies during 2011–2015 is presented, profitability indicators (Profit Margin, Return on Assets, Return on Equity) and dynamics of their alteration are also estimated. The analysis of the best financial broker company that had the best positions and the most stable source of the future income during the entire period under consideration is performed.

Conclusions are drawn in comparing the five years' analysis data. The main conclusion is that the activity of the financial broker companies is ineffective from the profitability point of view.

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
ĮVADAS	6
1. MOKSLINĖS LITERATŪROS ANALIZĖ	8
1.1. Finansų maklerio įmonės samprata ir jos veiklos apžvalga.	8
1.1.1. <i>Finansų maklerio įmonių kapitalo pakankamumo ir įstatinio kapitalo reikalavimai</i>	10
1.2. Finansų maklerio įmonių teikiamų paslaugų analizė	12
1.3. Veiklos analizės teoriniai aspektai	15
1.3.1. <i>SSGG (SWOT) analizės teoriniai aspektai</i>	15
1.3.2. <i>Pelningumo rodiklių reikšmė ir klasifikavimas</i>	16
2. TYRIMO DIZAINAS	21
3. TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS	24
3.1. Finansų maklerio įmonių SSGG (SWOT) analizė	24
3.2. Finansų maklerio įmonių turto analizė	25
3.3. Finansų maklerio įmonių pelno (nuostolio) analizė	27
3.4. Finansų maklerio įmonių pelningumo rodiklių analizė.....	29
3.4.1. <i>Finansų maklerio įmonių pardavimų pelningumo analizė</i>	29
3.4.2. <i>Finansų maklerio įmonių turto pelningumo analizė</i>	31
3.4.3. <i>Finansų maklerio įmonių kapitalo pelningumo analizė</i>	32
IŠVADOS	35
LITERATŪROS SĄRAŠAS	37

IVADAS

Temos aktualumas. Atsirandant laisvų lėšų kyla noras, kad pinigai uždirbtų pinigus bei išsaugotų savo vertę. Egzistuoja daugybė skirtingų galimybių, kaip pasiekti maksimalaus pelningumo. Siekiant patenkinti savo lūkesčius bei finansinius tikslus, kyla poreikis išanalizuoti visas galimas alternatyvas, kaip uždirbti daugiau.

Investavimas – sudėtingas, bet efektyvus būdas siekiant išsaugoti įdėtų lėšų vertę ir ateityje gauti pilną pinigais arba įdėtų lėšų vertės prieaugiu. Ieškant patikimiausių alternatyvų, svarbu tinkamai pasirinkti investavimo instrumentus.

Egzistuoja daugybė skirtingų investavimo būdų, todėl dauguma investuotojų, norėdami palengvinti šį procesą, kreipiasi į įmones, teikiančias profesionalias investicines paslaugas. Kiekvienas investuotojas, kreipdamasis į finansų maklerio įmonę, turi suprasti, kaip tokios institucijos veikia ir kam jos skirtos. Tačiau to neužtenka, siekiant tinkamai išanalizuoti finansų maklerio įmonių veiklą. Svarbią reikšmę turi ir pačių įmonių veiklos rezultatų analizė.

Svarbiausias žingsnis vertinant įmonių veiklą yra finansinės situacijos įvertinimas. Finansinės situacijos vertinimas atskleidžia veiklos efektyvumo bei veiklos problemas. Norint teisingai įvertinti įmonės finansinę būklę bei patikimumą, reikia mokėti interpretuoti finansinius rodiklius. Dėl šios priežasties atliekama finansinės būklės analizė, kuri leidžia įvertinti įmonės veiklos efektyvumą.

Baigiamojo darbo problema. Nepakankamas dėmesys Lietuvoje skirtas finansų maklerio įmonių veiklos bei finansinių rodiklių analizei, parodančiai realią situaciją ir tikrąją įmonių būklę.

Baigiamojo darbo objektas – Lietuvos finansų maklerio įmonių 2011–2015 metų veikla.

Baigiamojo darbo tikslas. Išanalizuoti Lietuvos finansų maklerio įmonių veiklą 2011–2015 m. bei įvertinti jų finansinę būklę.

Baigiamojo darbo uždaviniai:

1. Apibūdinti finansų maklerio įmonių veiklos teorinius aspektus bei teikiamas paslaugas.
2. Išnagrinėti veiklos analizės teorinius aspektus.
3. Atlikti išorinę bei vidinę finansų maklerio įmonių analizę.
4. Išanalizuoti finansų maklerio įmonių veiklos rodiklių dinamiką ataskaitiniu 2011–2015 m. laikotarpiu bei nustatyti, kuri įmonė turėjo geriausias pozicijas.
5. Pateikti finansų maklerio įmonių veiklos rodiklių įvertinimą.

Baigiamojo darbo metodai:

- Mokslinės literatūros analizė.
- Dokumentų analizė.
- Finansų maklerio įmonių SSGG (SWOT) analizė.
- Finansų maklerio įmonių oficialių finansinių / ataskaitinių duomenų analizė.
- Finansų maklerio įmonių veiklos pelningumo finansinių rodiklių analizė.

Baigiamojo darbo struktūra. Baigiamąjį darbą sudaro įvadas, 3 pagrindinės dalys, išvados bei literatūros sąrašas. Pirmoje – konceptualiojoje dalyje išnagrinėti Lietuvos finansų maklerio įmonės teoriniai aspektai. Antroje dalyje pristatoma tiriamosios dalies metodologija. Trečioje – empirinėje darbo dalyje atiliktą finansų maklerio įmonių 2011–2015 m. veiklos analizė analizuojant finansinius rodiklius bei jų dinamiką.

Studijų rezultatai:

- Gebėti taikyti profesinėje veikloje finansų sistemos organizavimo ir veikimo principus, Lietuvos Respublikos norminius aktus, reglamentuojančius nacionalinę finansų sistemą, finansų įstaigų veiklą.
- Gebėti taikyti šiuolaikines ekonomikos, vadybos, finansų teorijas tinkamam finansų įstaigų paslaugų valdymo procesui užtikrinti.
- Gebėti parengti finansines, mokestines ir statistines ataskaitas vidiniams ir išoriniams vartotojams.
- Gebėti analizuoti ūkio subjektų finansinės veiklos rezultatus.
- Gebėti savarankiškai atlikti įvairių įmonių ekonominio gyvybingumo vertinimą.

1. MOKSLINĖS LITERATŪROS ANALIZĖ

1.1. Finansų maklerio įmonės samprata ir jos veiklos apžvalga.

Finansų maklerio įmonė (toliau FMI) – bet kokia įmonė, besiverčianti tarpininkavimo veikla viešojoje vertybinių popierių apyvartoje. Tai įmonė, profesionaliai teikianti investicines paslaugas, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos (toliau LR) vertybinių popierių rinkos įstatymu, LR finansinių įstaigų įstatymu, Akcinių bendrovių įstatymu, įstatais bei kitais LR norminiais teisės aktais. Teisę Lietuvoje teikti investicines paslaugas turi tik tie juridiniai asmenys, kurie turi Lietuvos priežiūros institucijos (Lietuvos banko) arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės priežiūros institucijos išduotą finansų maklerio įmonės licenciją (2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024). Šias funkcijas iki 2012 m. sausio 2 d. atliko Vertybinių popierių ir Draudimo priežiūros komisijos, Lietuvos banko Kredito įstaigų priežiūros departamentas. Už vartotojų ir finansų institucijų ginčų nagrinėjimą buvo atsakingos Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba bei Draudimo priežiūros komisija.

Anot G. Kancerevyčiaus (2004), finansų maklerio įmonė – tai bet kokios rūšies specializuota įmonė, gavusi licenciją verstis tarpininkavimo veikla vertybinių popierių (toliau VP) rinkoje. Ji savo klientų vardu, naudodama lėšas, atlieka VP pirkimo ir pardavimo operacijas, konsultuoja investuotojus, valdo savo klientų VP paketus, atidaro jų VP ir pinigų sąskaitas ir yra atsakinga už klientų nuosavybės teisės į VP įrodymą. Tarp FMI ir klientų turi būti sudarytos raštiškos sutartys pagal Lietuvos banko patvirtintas taisykles. Taigi, FMI makleris atlieka tarpininko vaidmenį: jis yra VP rinkos dalyvis ir organizatorius, atsakingas už teisingą pavedimų vykdymą. Makleris rizikuoja tik tiek, kiek bus atsakingas už išankstinį kliento VP ir pinigų sąskaitų patikrinimą. Mokestis makleriui dažniausiai yra procentas sandorio apimties, bet gali būti ir fiksuotas mokestis. Pagrindinė finansų maklerio veiklos esmė yra nukreipti konkrečios finansinės paslaugos ar produkto pirkėją su jos pardavėju.

Norint prekiauti vertybiniais popieriais, tarpininkai yra būtini investuotojams: dauguma sandorių vyksta vertybinių popierių biržoje, tiesiogiai teikti pavedimus į biržą gali tik biržos nariai, o nario mokestis yra pernelyg didelis, kad kiekvienas prekiaujantis akcijomis galėtų tapti tokiu nariu. Todėl dažniausiai biržų nariais tampa tik finansų maklerio įmonės ar kitos finansinės institucijos.

Operacijos, kurioms atlikti būtina turėti finansų maklerio licenciją, išvardintos 1.1 lentelėje. Lietuvoje egzistuoja 3 finansų maklerio licencijos rūšys. Finansų makleris turi teisę vykdyti finansų maklerio operacijas tik atsižvelgiant į finansų maklerio licencijos rūšį (Finansų maklerio įmonių

licencijų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 03-263).

1.1 lentelė **Finansų maklerio licencijos rūšys**

Finansų maklerio licencijos rūšys	Suteikiama teisė:
Finansų maklerio prekybininko licencija	<ul style="list-style-type: none"> • Perduoti į reguliuojamas rinkas ir kitas vykdymo vietas pavedimus dėl finansinių priemonių.
Finansų maklerio konsultanto licencija	<ul style="list-style-type: none"> • Priimti pavedimus dėl finansinių priemonių; • konsultuoti investavimo klausimais ir teikti investavimo rekomendacijas; • valdyti klientų finansinių priemonių portfelius.
Finansų maklerio generalinė licencija	<ul style="list-style-type: none"> • Perduoti į reguliuojamas rinkas ir kitas vykdymo vietas pavedimus dėl finansinių priemonių; • priimti pavedimus dėl finansinių priemonių, konsultuoti investavimo klausimais ir teikti investavimo rekomendacijas; • valdyti klientų finansinių priemonių portfelius.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimą Nr. 03-168.

Kaip minėta, Lietuvoje nuolat ir profesionaliai teikti investicines paslaugas gali tik finansų maklerio įmonės, turinčios priežiūros institucijos ar kitos valstybės narės priežiūros institucijos išduotą finansų maklerio įmonės licenciją. Todėl prieš pradėdant analizuoti finansų maklerio įmonių 2011–2015 metų veiklą, svarbu išanalizuoti, kokiomis taisyklėmis ir nuostatais privalo vadovautis finansų maklerio įmonės, bei finansų maklerio įmonių licencijų išdavimo ir galiojimo panaikinimo tvarką.

Finansų maklerio įmonių licencijų išdavimo taisyklės reglamentuoja:

- licencijų, suteikiančių teisę teikti investicines paslaugas, išdavimą;
- Lietuvos banko leidimo įsigyti finansų maklerio įmonės akcijų paketą suteikimo tvarką;
- pritarimo finansų maklerio įmonės vadovo kandidatūrai tvarką (Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimas Nr. 03-263).

Finansų maklerio įmonė, ketinanti teikti investicines paslaugas, turi:

- Tapti pripažintos investuotojų draudimo sistemos nare – sudaryti su valstybės įmone „Indėlių ir investicijų draudimas“ sutartį dėl įsipareigojimų investuotojams apdraudimo pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams įstatymą.

- Įsipareigojimų investuotojams draudimo objektas yra įsipareigojimai grąžinti investuotojams vertybinius popierius, nesvarbu, kokia valiuta jie yra išreikšti, arba pinigų eurais ar užsienio valiuta – Jungtinių Amerikos Valstijų doleriais ir Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės valstybių (toliau – Europos valstybių) nacionalinėmis valiutomis.

- Įsipareigojimų investuotojui draudimo suma yra lygi banko ar įmonės, taip pat banko filiale ar įmonės filiale priimtiems įsipareigojimams investuotojui draudžiamąjį įvykio dieną, tačiau ji negali būti didesnė kaip 22 000 eurų.

- 100 proc. įsipareigojimų investuotojams iki 3 000 eurų ir 90 procentų įsipareigojimų investuotojams nuo 3 000 eurų iki 22 000 eurų (Finansų maklerio įmonių licencijų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 03-263).

1.1.1 Finansų maklerio įmonių kapitalo pakankamumo ir įstatinio kapitalo reikalavimai

Finansinis pajėgumas vykdyti savo įsipareigojimus ir teikti kokybiškas bei profesionalias paslaugas – tai svarbios sąlygos, darančios įtaką visos kapitalo rinkos stabilumui, siekiant užtikrinti įmonės veiklos tęstinumą, nustatytu atitinkamus kapitalo pakankamumo bei pradinio kapitalo reikalavimus galimai rizikai padengti. Reikalaujamas minimalus pradinio kapitalo dydis priklauso nuo įmonės teikiamų paslaugų pobūdžio. Finansų maklerio įmonėms, turinčioms ar pageidaujančioms gauti finansų maklerio įmonės licenciją, pradinio kapitalo dydžiai pagal finansų maklerio įmonių licencijos rūšis išvardinti 1.2 lentelėje (Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimas Nr. 03-263).

1.2 lentelė. Reikalavimai finansų maklerio įmonių pradiniam kapitalui

Finansų maklerio įmonės licencijos rūšis	Pradinis kapitalas negali būti mažesnis kaip
Finansų maklerio C kategorijos licencija	50 000 Eur
Finansų maklerio B kategorijos licencija	125 000 Eur
Finansų maklerio A kategorijos licencija	730 000 Eur

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimą Nr. 03-168.

Finansų maklerio B kategorijos licenciją turinti įmonė, gavusi Lietuvos banko leidimą, gali turėti finansinių priemonių savo prekybos knygoje, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

1. šios pozicijos atsirado tik dėl to, kad įmonė netiksliai suderino investuotojų pavedimus;
2. visų šių pozicijų bendroji rinkos vertė negali būti didesnė kaip 15 procentų įmonės pradinio kapitalo;

3. įmonė vykdo visus teisės aktuose nustatytus kapitalo pakankamumo reikalavimus; ir šios pozicijos yra atsitiktinės, laikinos ir nurodytas griežtai apribotas laikotarpis, būtinas atitinkamam sandoriui įvykdyti.

Finansų maklerio įmonių pradinį kapitalą sudaro: apmokėtas įstatinis kapitalas – akcininkų įnašai už akcijas, išskyrus įnašus už privilegijuotąsias akcijas; akcijų priedai; rezervai (išskyrus perkainojimo rezervą); praėjusių metų nepaskirstytasis pelnas, likęs po galutinio pelno paskirstymo, arba praėjusių metų nuostoliai; einamųjų metų tarpinis arba paskutiniųjų praėjusių metų nepaskirstytasis pelnas, dėl kurio paskirstymo visuotinis akcininkų susirinkimas dar nėra priėmęs sprendimo, tačiau tą pelną patikrino įmonę audituojančios įmonės auditorius ir įmonė pateikė Lietuvos bankui informaciją, kad apskaičiuotoji pelno suma yra teisinga ir iš jos atimti visi numatomi mokesčiai ir dividendai (Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimas Nr. 03-263).

Finansinių maklerio įmonių kapitalo dydis negali būti mažesnis, negu įmonės minimalus pradinis kapitalas.

1.3 lentelė. Reikalavimai kapitalo pakankamumui

Kapitalas visada turi būti lygus šių kapitalo poreikių sumai arba už ją didesnis	
A kategorijos licenciją turinčios finansų maklerio įmonės	<ul style="list-style-type: none"> • kredito ir gautinų sumų sumažėjimo rizikos kapitalo poreikio suma; • užsienio valiutos bei biržos prekių rizikos kapitalo poreikio suma; • operacinės rizikos kapitalo poreikio suma.
B ar C kategorijos licenciją turinčios finansų maklerio įmonės	<ul style="list-style-type: none"> • kapitalo poreikio suma; • kredito ir gautinų sumų sumažėjimo rizikos kapitalo poreikio suma; • užsienio valiutos, atsiskaitymų bei biržos prekių rizikos kapitalo poreikio suma; • vienas ketvirtadalis įmonės praėjusių metų pridėtinių išlaidų sumos (pridėtinės išlaidas sudaro įmonės bendrosios ir administracinės sąnaudos).

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimą Nr. 03-168.

Priežiūros institucija turi teisę panaikinti jos išduotos finansų maklerio įmonės licencijos galiojimą, jeigu finansų maklerio įmonė:

- pati kreipėsi dėl licencijos galiojimo panaikinimo;
- per 12 mėnesių nuo licencijos išdavimo nepradėjo teikti licencijoje nustatytų paslaugų;
- per paskutinius 6 mėnesius neteikė investicinių paslaugų ir nevykdė investicinės veiklos;

- gavo licenciją pateikusi tikrovės neatitinkančius duomenis ar informaciją arba pasinaudojusi kitomis neteisėtomis priemonėmis;
- nebeatitinka reikalavimų finansų maklerio įmonės licencijai gauti;
- šiurkščiai ir nuolat pažeidinėjo Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatytus finansų maklerio įmonės veiklos reikalavimus;
- nesugeba įvykdyti prievolių pagal savo įsipareigojimus arba yra duomenų, kad nesugebės to padaryti ateityje (Finansų maklerio įmonių licencijų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 03-263).

1.2 Finansų maklerio įmonių teikiamų paslaugų analizė

Remiantis Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymu, investicines paslaugas galima skirstyti į pagrindines ir papildomas. Pagrindinės finansų maklerio įmonių paslaugos išvardintos bei paaiškintos 1.4 lentelėje.

1.4 lentelė. Pagrindinės finansų maklerio įmonių teikiamos paslaugos

Paslaugos, kurias turi teisę teikti finansų maklerio įmonė	Paslaugų paaiškinimas
Pavedimų priėmimas ir perdavimas	Subjektas, teikiantis investicines paslaugas, priima kliento pavedimą dėl vienos ar kelių finansinių priemonių, tačiau jį vykdyti perduoda kitiems subjektams
Pavedimų vykdymas klientų sąskaita	Veikla, kuria siekiama kliento sąskaita sudaryti pirkimo–pardavimo sandorius dėl vienos ar kelių finansinių priemonių
Sandorių sudarymas savo sąskaita	Subjektas, teikiantis investicines paslaugas, sudaro sandorius dėl vienos ar kelių finansinių priemonių savo lėšomis
Finansinių priemonių portfelio valdymas	Klientų portfelių, kuriuos sudaro viena ar daugiau finansinių priemonių, valdymas savo nuožiūra pagal individualų kiekvieno kliento pavedimą
Investavimo rekomendacijų teikimas	Subjekto, teikiančio investicines paslaugas, arba kliento iniciatyva klientui teikiama asmeninio pobūdžio rekomendacija dėl vieno ar kelių sandorių, susijusių su finansinėmis priemonėmis
Finansinių priemonių pasirašymas ir (arba) platinimas įsipareigojant jas išplatinti	
Finansinių priemonių platinimas be įsipareigojimo jas išplatinti	
Daugiašalės prekybos sistemos administravimas	Administravimas daugiašalės prekybos sistemos, kurioje pagal savo nuožiūra neleidžiančias veikti taisykles yra suderinami trečiųjų asmenų ketinimai pirkti ir parduoti finansines priemones, lemiantys sandorių

	dėl finansinių priemonių sudarymą; daugiašalės prekybos sistema yra alternatyva reguliuojamai rinkai
--	--

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimą Nr. 03-168.

Papildomos investicinės paslaugos, kurias turi teisę teikti finansų maklerio įmonės, tai: finansinių priemonių saugojimas, apskaita ir valdymas, pinigų ar finansinio užstato valdymas, suteikimas investuotojui kredito ar paskolos, kuriais naudodamasis investuotojas gali sudaryti sandorį dėl finansinių priemonių, įmonių konsultavimas kapitalo struktūros, verslo strategijos ir kitais su tuo susijusiais klausimais, investiciniai tyrimai, su finansinių priemonių platinimu susijusios paslaugos (2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024).

Nuolat ir profesionaliai teikti investicines paslaugas Lietuvos Respublikoje gali tik finansų maklerio įmonės, turinčios priežiūros institucijos ar kitos valstybės narės priežiūros institucijos išduotą finansų maklerio įmonės licenciją, taip pat Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje licencijuotos kredito įstaigos, jeigu kredito įstaigos licencija suteikia teisę teikti investicines paslaugas, ir finansų patarėjo įmonės, turinčios priežiūros institucijos išduotą finansų patarėjo įmonės licenciją (2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024).

Finansų maklerio įmonių veikla licencijuojama. Tai reiškia, kad imtis teikti investicines paslaugas galima tik gavus įstatymų nustatyta tvarka išduodamą licenciją. Lietuvoje šiuo metu egzistuoja 3 licencijų rūšys (A, B ir C), kurios yra sistemingai klasifikuojamos pagal teikimas paslaugas, išvardintas 1.5 lentelėje. Finansų maklerio įmonės turi teisę teikti tik tas investicines paslaugas, kurios nurodytos finansų maklerio įmonės licencijoje.

Vienas pagrindinių investicinių paslaugų požymių yra tas, kad investicinėmis paslaugomis yra laikomos tik tos LR Finansinių priemonių rinkų įstatymo (FPRĮ) 3 straipsnio 13 dalyje nurodytos paslaugos, kurios yra susijusios su finansinėmis priemonėmis. Todėl, pavyzdžiui, rekomendacijų teikimas dėl investavimo į nekilnojamąjį turtą (rekomendacija įsigyti tam tikrą nekilnojamojo turto objektą), dėl investavimo į auksą (rekomendacija įsigyti aukso luitų) arba tarpininkavimo paslaugos prekiaujant valiutomis pasaulinėje „Forex“ valiutų rinkoje nėra laikomos investicinių paslaugų teikimu, kadangi LR FPRĮ nei nekilnojamasis turtas, nei auksas, nei valiuta nėra laikomi finansinėmis priemonėmis.

1.5 lentelė. **Investicinės veiklos licencijavimas**

Investicinės paslaugos	Licencijos tipas		
	A	B	C
Priimti ir perduoti pavedimus	+	+	+
Vykdyti pavedimus klientų sąskaita	+	+	-
Sudaryti sandorius savo sąskaita	+	-	-
Valdyti finansinių priemonių portfelius	+	+	+
Teikti investavimo rekomendacijas	+	+	+
Platinti ir (arba) pasirašyti finansines priemones, įsipareigojant jas išplatinti	+	-	-
Platinti finansines priemones be įsipareigojimo jas išplatinti	+	+	+
Administruoti daugiašalės prekybos sistemą	+	-	-

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimą Nr. 03-263.

Vienas pagrindinių investicinių paslaugų požymių yra tas, kad investicinėmis paslaugomis yra laikomos tik tos LR Finansinių priemonių rinkų įstatymo (FPRĮ) 3 straipsnio 13 dalyje nurodytos paslaugos, kurios yra susijusios su finansinėmis priemonėmis. Todėl, pavyzdžiui, rekomendacijų teikimas dėl investavimo į nekilnojamąjį turtą (rekomendacija įsigyti tam tikrą nekilnojamojo turto objektą), dėl investavimo į auksą (rekomendacija įsigyti aukso luitų) arba tarpininkavimo paslaugos prekiaujant valiutomis pasaulinėje „Forex“ valiutų rinkoje nėra laikomas investicinių paslaugų teikimu, kadangi LR FPRĮ nei nekilnojamas turtas, nei auksas, nei valiuta nėra laikomi finansinėmis priemonėmis.

Visa informacija, kurią finansų maklerio įmonė teikia klientams ir potencialiems klientams, įskaitant reklaminio pobūdžio informaciją apie įmonės veiklą ir siūlomas paslaugas, turi būti teisinga, aiški ir neklaidinanti. Reklaminio pobūdžio informacija turi būti aiškiai atpažįstama.

Finansų maklerio įmonė, kurios teikiamos investicinės paslaugos apima tik pavedimų vykdymą klientų sąskaita ir (arba) pavedimų priėmimą ir perdavimą, neatsižvelgiant į tai, ar yra teikiamos papildomos paslaugos, gali teikti šias paslaugas nesurinkusi informacijos apie kliento žinias ir patirtį investavimo srityje ir neįvertinusi, ar konkrečios investicinės paslaugos arba finansinės priemonės yra tinkamos klientui, su sąlyga, kad yra tenkinamos visos šios sąlygos:

- investicinės paslaugos yra teikiamos dėl akcijų, įtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje arba lygiavertėje rinkoje trečiojoje šalyje, taip pat pinigų rinkos priemonių, obligacijų ar kitokių įsiskolinimą patvirtinančių finansinių priemonių, išskyrus obligacijas ir kitas įsiskolinimą patvirtinančias priemones, kurios turi išvestinių finansinių priemonių požymių, suderintųjų kolektyvinio investavimo subjektų išleistų vertybinių popierių ir kitų nesudėtingų finansinių priemonių;
- investicinė paslauga teikiama kliento ar potencialaus kliento iniciatyva;
- klientas ar potencialus klientas buvo įspėti, kad investicines paslaugas teikianti finansų maklerio įmonė neturi pareigos įvertinti finansinių priemonių ir teikiamų ar siūlomų teikti investicinių paslaugų tinkamumą klientui, todėl klientas nesinaudoja įstatyme nustatyta kliento interesų apsauga, kuri numatyta teikiant kitas investicines paslaugas. Toks įspėjimas gali būti pateikiamas standartizuota forma; finansų maklerio įmonė laikosi nustatytų reikalavimų vengti interesų konfliktų (2007 m. sausio 18 d. LR FPRĮ Nr. X-1024).

1.3 Veiklos analizės teoriniai aspektai

1.3.1. SSGG (SWOT) analizės teoriniai aspektai

Analizės pavadinimo santrumpa suformuota iš lietuvių (anglų) kalbos žodžių: stiprybės (Strengths), silpnybės (Weaknesses), galimybės (Opportunities), grėsmės (Threats). SSGG (SWOT) analizės esmė yra atskleisti stipriąsias ir silpnąsias puses, taip pat galimybes ir grėsmes, su kuriomis įmonės susiduria rinkoje. Analizė padeda nustatyti įmonių finansinių rodiklių augimo ir kritimo priežastis. Stiprybės ir silpnybės apima pagrindinius organizacijos strategijos kūrimo veiksnius, kurie išryškėja kaip išteklių analizės rezultatas. Galimybės ir grėsmės apima pagrindinius strategijos kūrimo veiksnius, kurie išryškėja kaip organizacijos išorinės aplinkos analizės rezultatas. SSGG analizės rezultatas yra pateikiamas kaip veiksmų sąrašas pagal minėtas keturias dalis.

Akivaizdu, kad kiekvienos konkrečios organizacijos SSGG analizė yra individuali. Nagrinėjant konkrečią organizaciją pateikiamos tokios rekomendacijos, kurios gali padėti siekiant pagerinti SSGG analizės kokybę:

- patartina vengti pernelyg didelės SSGG analizės detalizacijos. Didžiausia klaida laikoma prielaida, jog analizė yra gera tik tada, kai joje atspindėtos visos įmanomos problemos;

- tikslinga, kur tik galima, susieti organizacijos stiprybes ir silpnybes su svarbiausiais sėkmės veiksniais. Pastarieji būtent ir suteikia galimybę atsiriboti nuo kai kurių organizacijos strategijai nereikšmingų SSGG analizės veiksnių;
- jeigu galima, organizacijos stiprybes ir silpnybes reikia apibūdinti konkurencijos aspektu. Kur kas naudingesnis yra SSGG analizės rezultatas, kai argumentuojama, kodėl šis veiksnys yra „geresnis, palyginti su konkurentais“;
- SSGG analizė turi atskirti ribą tarp to, kur organizacija yra dabar, ir to, kur ji ketina būti ateityje. Šis diapazonas turi būti realus (Vasiliauskas A., 2002).

1.3.2. Pelningumo rodiklių reikšmė ir klasifikavimas

Įmonių veiklos analizė – tai įvairios ekonominės informacijos apie įmonės veiklą rinkimas, visapusiškas ir objektyvus jos tyrimas, vertinimas, siekiant padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus. Gerai atlikta įmonių veiklos analizė padeda atsakyti į daugelį klausimų, pavyzdžiui: kokie įmonės veiklos rezultatai buvo pasiekti ankstesniais metais, kodėl buvo gauti tokie rezultatai, ar galėjo jie būti geresni, kokios priežastys turėjo įtakos rezultatams ir jų pokyčiams, palyginti su ankstesnių laikotarpių ir planiniais rezultatais, ar buvo galima dirbti pelningiau, taupiau naudoti išteklius, ar buvo priimti teisingi, ekonomiškai pagrįsti sprendimai ir kt. (Mackevičius J., 2008).

Įmonės veiklos rezultatų analizės objektas yra jos visa veikla bei tos veiklos rezultatai, išreiškiami tokiais ekonominiais rodikliais, kaip realizacija ir atsargos, sąnaudos bei išlaidos, pajamos ir pelnas (nuostolis), pelningumas bei darbo našumas ir kt. Visi šie rodikliai apibūdina įvairias ūkinės ir komercinės veiklos puses bei galutinį rezultatą: sėkmę (kai gaunamas pelnas) arba nesėkmę (kai gaunamas nuostolis).

Pelnas – vienas iš pagrindinių finansinių rodiklių ir pagrindinis įmonės veiklos įvertinimas. Jis rodo įmonės gamybos ekonominį efektyvumą. Ekonominėje literatūroje pabrėžiami įvairūs pelno, kaip ekonominės kategorijos ir įmonės veiklos rodiklio, aspektai. Nurodoma, kad pelnas yra įmonės ekonominio vystymosi veiksnys, finansinė nauda, veiklos vertinimo kriterijus, ilgalaikio finansavimo šaltinis, pagrindinis dalykas, dėl kurio konkuruojama perkant ir parduodant prekes rinkoje, ir pan. Buhalterinės apskaitos ir įmonių veiklos analizės specialistai teigia, kad pelnas yra labiausiai apibendrinantis įmonės veiklą rodiklis. Jis susijęs su visais įmonės veiklos rodikliais: turtu, kapitalu, įsipareigojimais, pajamomis, sąnaudomis ir kt. (Mackevičius J., 2005).

Anot V. Kovaliovo, pelnas – tai nauda, tai gaunamų pajamų ir joms užsidirbti padarytų sąnaudų skirtumas, tai pajamų perviršis. Finansų maklerio įmonės yra pelno siekiančios institucijos, kurių

tikslas – uždirbti kaip galima daugiau pinigų, tai yra gauti pelno. Santykinai pelno formavimą galima pavaizduoti taip:

$$G = p - (s + m) \quad (1.1)$$

G – grynasis pelnas

p – pajamos

s – sąnaudos

m – mokesčiai

Įprastinės veiklos pelną apskaičiuojame iš bendrojo pelno atėmę veiklos sąnaudas, pridėję kitos veiklos pelną bei finansinės ir investicinės veiklos pelną. Svarbiausią įprastinės veiklos pelno dalį sudaro bendrasis pelnas. Jis apskaičiuojamas iš pardavimo pajamų atėmus parduotų prekių ir atliktų darbų savikainą.

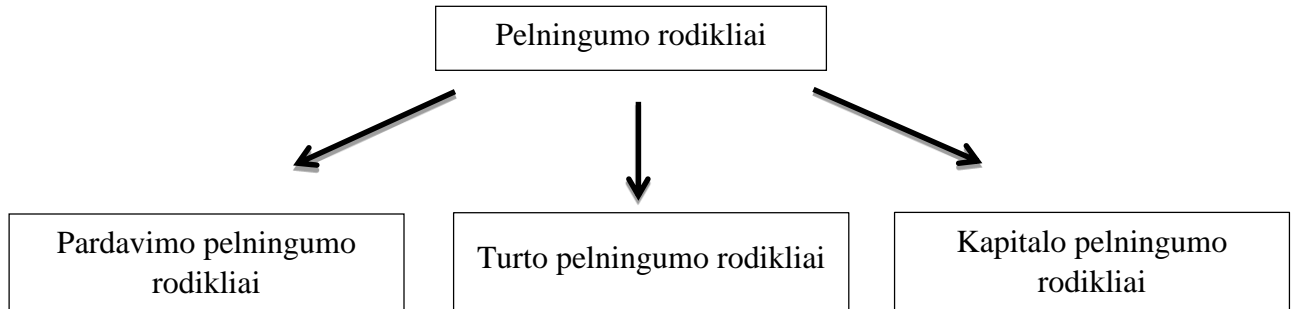
Ypatingosios veiklos pelnas – straipsniai, kuriuose parodomi neįprastų, atsitiktinių, reguliariai nesikartojančių ūkinių įvykių rezultatai, pavyzdžiui, stichinių nelaimių, teismo bylų, nutrauktos tam tikros produkcijos gamybos padariniai. Sudarant ataskaitą šie straipsniai gali būti praleisti, jeigu ataskaitiniais metais jų reikšmė lygi 0. Jeigu ypatingieji straipsniai įtraukiami, jie turi būti labai išsamiai nusakyti aiškinamajame rašte. Gaunamas iš įprastinės veiklos pelno išskaičiavus ypatinguosius straipsnius (pajamas ir išlaidas, nesusijusias su tiesiogine įmonės veikla) (Radavičius E., 2001).

Įmonės gebėjimą uždirbti pelną, t. y. gauti kuo daugiau pelno iš kiekvieno investuoto euro, apibūdina pelningumas (Bagdžiūnienė V., 2005). Anot J. Mackevičiaus pelningumas – tai finansinis indikatorius, kurio tikslus apibrėžimas turėtų priklausyti nuo jo pritaikymo srities. Finansuose pelningumas paprastai parodo kiek įmonė atneša naudos (pelno) lyginant su generuojamomis pajamomis arba turtu, ir yra atspindimas pelno maržomis. Tuo tarpu buitinėje aplinkoje pelningumą galima laikyti kur kas platesne sąvoka, įtraukiant ir sinoniminius terminus kaip grąža ir pajamingumas.

Svarbiausias įmonės veiklos efektyvumą apibūdinantis kriterijus ir pelningumo analizės atraminis taškas yra grynasis pelnas, kuriuo remiantis skaičiuojami pagrindiniai santykiniai rodikliai, parodantys, kokia kaina yra gaunamas pelnas.

Pelningumą reikėtų apibūdinti kaip pelno ir tam tikro įmonės veiklos rodiklio santykį, turintį ryšį su pelnu. Ypač glaudus pelno ir pardavimo pajamų, turto ir kapitalo ryšys. Atsižvelgiant į šį ryšį, reikėtų skirti pardavimo, turto ir kapitalo pelningumo rodiklių grupes (Mackevičius J., Poškaitė D., 2006). Pelningumo rodiklių klasifikavimas į grupes padeda geriau suvokti jų apskaičiavimo metodiką, o informacijos vartotojams priimti teisingesnius sprendimus. Svarbiausi yra trys pelningumo rodikliai,

kurie pavaizduoti 2.7 paveiksle (arba trys rodiklių variacijos, jei skaitiklyje imami skirtingi pelno rodikliai: bendrasis pelnas, veiklos pelnas, pelnas iki apmokestinimo, grynas pelnas ir pan., o vardiklis atitinkamai keičiamas arba paliekamas tas pats).

2.1 pav. **Pelningumo rodiklių klasifikavimas**

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Mackevičius J., Poškaitė D., 2006.

- Pardavimo pelningumo rodiklis, arba marža (angl. Profit Margin – PM);

Pardavimo pelningumo rodikliai leidžia įvertinti, ar įmonės veikla pelninga. O tai galime tapatinti su veiklos sėkme. Juk daugelis sutinka ir pritaria tam, kad pagrindinis verslo įmonės veiklos tikslas yra pelnas. Pelningumo rodikliai parodo, kaip įmonės pardavimai generuoja pelną, todėl dar jie dažnai vadinami pardavimo pelningumo rodikliais. Maržos rodikliai parodo bendrą įmonės pajėgumą uždirbti savininkams pinigų bei kiek grynojo pelno uždirbama vienam palūkanų ir nepalūkanų pajamų eurui (Kancerevyčius G., 2004).

$$P = \frac{G}{V} \quad (1.2)$$

P – pardavimo pelningumo rodiklis

G – grynas pelnas

V – veiklos pajamos

- Turto pelningumo, arba gražos, rodiklis (angl. Return on Assets – ROA);

Pelningumo rodiklis yra vadinamas pelno aktyvų (turto santykis, kuris parodo aktyvų (turto) naudojimo veiksmingumą). Šis rodiklis apibūdina įmonių gebėjimą priversti aktyvus „dirbti“ kuo naudingiau ir pelningiau (Gronskas V., 2007). Rodiklis parodo, kaip sėkmingai įmonės vadovybė sugeba gauti pajamų iš turto straipsnių. Turto pelningumas yra investicijų pelningumo matavimo būdas. Šis rodiklis parodo įmonės veiklos efektyvumą, neatsižvelgiant į įmonės finansavimo struktūrą, t. y. ar turtas yra formuojamas skolintomis, ar nuosavomis lėšomis. Turto pelningumas –

paprasciausiai ir geriausiai įmonės veiklos efektyvumą parodantis rodiklis. Turto pelningumas parodo, kiek eurų grynojo pelno tenka vienam turto eurui, parodo, kaip įmonės vadovai maksimizuoja aktyvų pelningumą (Kancerevyčius G., 2004). Šis rodiklis rodo viso įmonės turto naudojimo efektyvumą (Smalenskas, 2007). ROA dar vadinamas investicijų pelningumu arba bendrojo kapitalo pelningumu.

$$ROA = \frac{G}{T} \quad (1.3)$$

ROA – turto pelningumo rodiklis

G – grynasis pelnas

T – turtas

- Akcinio kapitalo (nuosavybės), arba gražos, rodiklis (angl. return on Equity – ROE).

Nuosavybės graža ROE – tai akcininkų investicijų pelningumas, jis yra svarbiausias įmonės veiklos efektyvumo matas. ROE (return on common equity) – pelningumo akcininkams rodiklis, nustatantis grynojo pelno dydį, tenkantį akciniam kapitalui, ir parodantis, kaip greitai atsiperka akcininkų investuotas kapitalas (Strumickas, Valančienė, 2006). ROE koeficientas vadinamas akcijų pelnu arba kapitalo pelno norma. Kuo aukštesnis finansų maklerio įmonės ROE rodiklis, tuo įmonė patrauklesnė investuotojams, tuo efektyviau panaudoja akcininkų kapitalą, užtikrina didelius dividendus, tuo trumpesnis atsipirkimo laikas. 10–16 % rentabilumo lygis vertinamas kaip normalus. Nuosavo kapitalo pelningumas (ROE) apskaičiuojamas veikos pelną padalijus iš grynosios materialiosios vertės (Cibulskienė, Grigaliūnienė, 2006).

$$ROE = \frac{G}{N} \quad (1.4)$$

ROE – akcinio kapitalo (nuosavybės), arba gražos, rodiklis

G – grynasis pelnas

N – nuosavas kapitalas

Kiekvieną šių grupių sudaro dar po keletą pelningumo rodiklių, kurie apskaičiuojami dažniausiai remiantis pelno (nuostolių) ataskaita ir balanso duomenimis. Pelningumo rodiklių dinamika turėtų būti lyginama tarpusavyje, siekiant nustatyti jų kitimo tempus bei tendencijas (Bagdžiūnienė, 2005). Pelningumo rodikliai turi būti analizuojami nuosekliai, t. y. pirmiausia apskaičiuojamos jų reikšmės, nustatomi veiksniai, turėję įtakos jų dydžiui ir pokyčiams. Labai svarbu išnagrinėti neigiamai veikiančių veiksnių priežastis bei pateikti pasiūlymus atskleistiems rezervams panaudoti (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011). Pelningumo rodiklių orientacinis vertinimo lygis pateiktas 1.6 lentelėje.

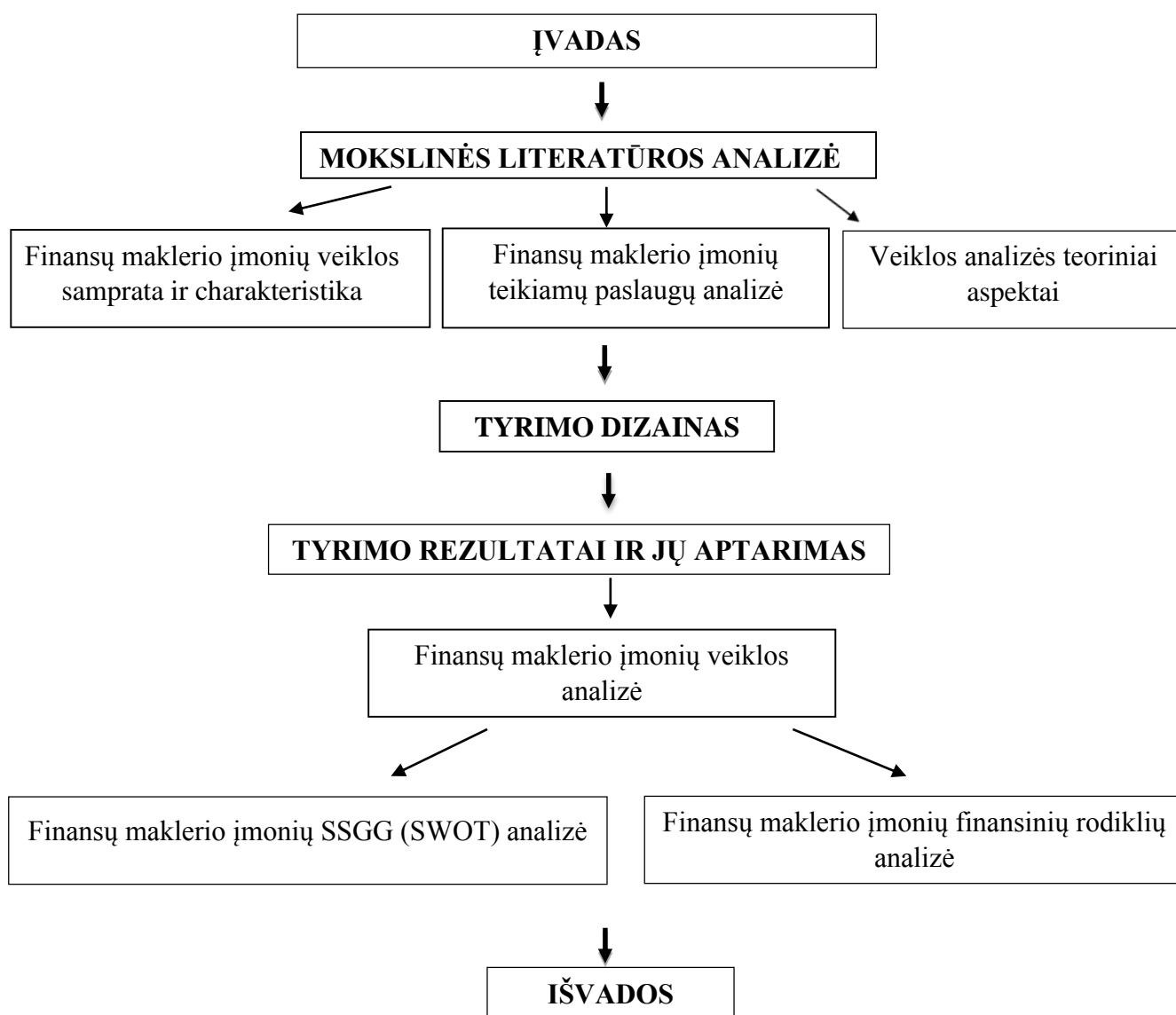
1.6 lentelė. **Pelningumo rodiklių orientacinis vertinimo lygis**

Rodiklio pavadinimas	Vertinimo lygis				
	Labai geras	Geras	Patenkinamas	Nepatenkinamas	Blogas
Bendrasis pardavimo pelningumas	>35	>15	<15	<7	<0
Grynasis pardavimo pelningumas	>25	>10	<10	<5	<0
Turto pelningumas	>20	>15	>8	<8	<0
Nuosavo kapitalo pelningumas	>30	>20	>10	<10	<0

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Mackevičius J., Poškaitė D., 2006.

2. TYRIMO DIZAINAS

Šioje darbo dalyje pristatomos kiekybinio (empirinio) tyrimo metodologijos, kuris apima sisteminių skaitmeninės informacijos rinkimą, bei jos statistinę analizę. Pasinaudojant įmonių dokumentais ir analizuojama literatūra siekta įgyvendinti užsibrėžtą baigiamojo darbo tikslą – išanalizuoti finansų maklerio įmonių 2011–2015 metų veiklą bei įvertinti įmonių finansinę būklę remiantis finansinėmis ataskaitomis. Tyrimo eigos pristatymo schema pateikta 2.1 paveiksle.

2.1 pav. Tyrimo eigos pristatymo schema

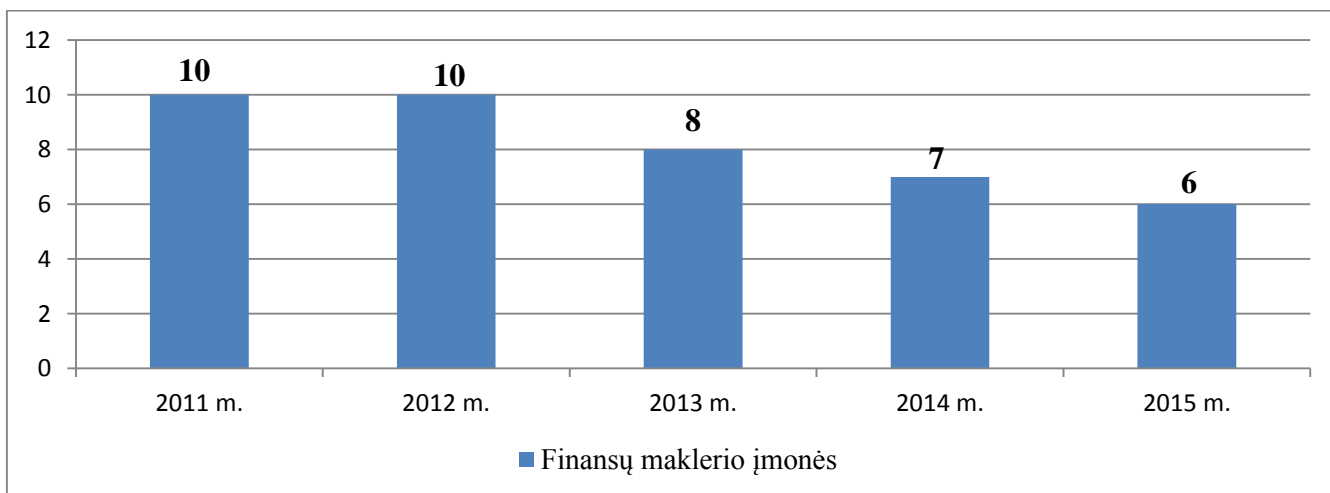
Pagrindiniai informacijos šaltiniai, tai viešai skelbiamos finansų maklerio įmonių 2011–2015 metų metinės finansinės ataskaitos (pelno (nuostolių), balanso, pinigų srautų, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos), kurių duomenimis remiantis analizuojama įmonių veikla. Finansų maklerio įmonių metinės finansinės ataskaitos viešai skelbiamos bei lengvai prieinamos oficialiose svetainėse. Nuo 2015 m. sausio 1 d. Lietuva tapo euro zonos nare, iki šios datos finansiniai rodikliai pateikiami litais. Lyginant metinius finansinių ataskaitų rodiklius atliktas litais išreikštų apskaitos duomenų perskaičiavimas į eurus (kursas 3,45280 lito už 1 eurą).

Duomenims apdoroti ir grafiškai pateikti naudojama Microsoft Office Excel programa.

Atliekant įmonių veiklos analizę vertinga atlikti išsamią tiek vidinių, tiek išorinių veiksnių analizę. Dėl šių priežasčių darbe analizuojamos finansų maklerio įmonių stipriosios ir silpnosios pusės, taip pat galimybės ir grėsmės, su kuriomis įmonės susiduria rinkoje.

Atliekant finansų maklerio įmonių 2011–2015 m. veiklos analizę, apskaičiuojami pelningumo rodikliai ir jų pokyčių dinamika. Nors finansų maklerio įmonės pagal savo kapitalą ir reikalingų paslaugų lygį nėra vienodos, visas apskaitomų įmonių skaičius apytikriai leidžia spręsti, kuri finansų maklerio įmonė turi geriausias pozicijas ir stabiliausią pajamų šaltinį. Įmonėms palyginti bus naudojami duomenys apie jų turimą turtą ir gautą pelną. Ši analizė atliekama lyginant 5 metų duomenis. Visų rodiklių skaičiavimas atliktas remiantis Mackevičiaus J., Pošaitės D., Juozaitienės L., Gronskaus V., Kancerevyčiaus G., Kredairaitės V. literatūros šaltiniais.

Darbe analizuojamos tik veikiančios finansų maklerio įmonės, licencijuotos Lietuvoje. Nuo 2011 metų iki 2015 metų finansų maklerio įmonių skaičius sumažėjo nuo 10 iki 6 įmonių. Finansų maklerio įmonių skaičiaus kitimo tendencijos 2011–2015 m. pateiktos 2.2 paveiksle.

2.2 pav. **Finansų maklerio įmonių skaičiaus 2011–2015 m. raida**

Šaltinis: sudaryta autorės pagal oficialiosios statistikos portalo duomenis.

Nuo 2011 m. iki 2015 m. (imtinai) keturioms finansų maklerio įmonėms buvo panaikintas licencijų galiojimas (dviejų finansų maklerio įmonių B kategorijų licencijos panaikintos atsižvelgiant į įmonių pateiktus prašymus, sprendimai nebeteikti investicinių paslaugų priimti įvertinus įmonių veiklos rezultatus. Vienai B kategorijos finansų maklerio įmonei Lietuvos banko valdyba nusprendė panaikinti finansų maklerio įmonės licenciją dėl nustatytų kapitalo pakankamumo reikalavimų nevykdymo. C kategorijos finansų maklerio įmonei Lietuvos banko valdyba nusprendė panaikinti finansų maklerio įmonės licenciją dėl investicinės veiklos nevykdymo, nes nebuvo sudarytos sąlygos priežiūros institucijai vykdyti veiksmingą įmonės priežiūrą, neužtikrinta įmonei patikėto klientų turto apsauga, klientams buvo teikiama klaidinanti informacija, o teikiant investicines paslaugas įmonei atstovavo tinkamos kvalifikacijos neturintis vadovas). Šiuo metu Lietuvoje veikia 6 finansų maklerio įmonės, kurios išvardintos 2.2 lentelėje.

2.2 lentelė. Lietuvoje licencijuotos finansų maklerio įmonės bei jų licencijos tipai

Įmonės pavadinimas	Licencijos tipas		
	A	B	C
FM AB Steponkus&Co		+	
UAB „Evernord“			+
UAB FMĮ „DV INVEST“		+	
UAB FMĮ „INVL Finasta“		+	
UAB FMĮ „Kapitalo srautai“		+	
UAB FMĮ „Orion Securities“	+		

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos banko duomenis.

Darbe nebus analizuojama UAB „Evernord“ finansų maklerio įmonės veiklą, nes finansų maklerio licencija įmonei suteikta tik 2014 m. gruodžio 23 d. Šiuo metu jokių viešai skelbiamų duomenų apie įmonių veiklą nėra. Taip pat nebus analizuojama UAB FMĮ „INVL Finasta“ finansų maklerio įmonės veiklą, nes finansų maklerio licencija įmonei suteikta tik 2015 m. gegužės mėn. 28 d.

3. TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

3.1. Finansų maklerio įmonių SSGG (SWOT) analizė

Daugybė veiksnių lemia finansų maklerio įmonių veiklą, todėl norint išvengti didelės rizikos, reikia nuolat stebėti ir reguliariai vertinti įmonių veiklą. SSGG (SWOT) analizė yra geriausias būdas išsiaiškinti finansų maklerio įmonės potencialias galimybes ir grėsmes bei išanalizuoti jos stipriąsias bei silpnąsias puses (žr. 3.1 lentelę). Analizės būdas, pagal kurį galima minimizuoti išaiškintų grėsmių bei silpnųjų įtaką finansiniam rezultatui ir pasinaudoti įmonės stipriosiomis savybėmis bei galimybėmis. Analizės rezultatas yra vidinių ir išorinių verslo veiksnių išnagrinėjimas. Pagrindinis tikslas – parodyti silpnąsias puses, kurios ateityje gali būti panaikintos ar paverstos stiprybėmis, bei galimybes, kuriomis galėtų būti pasinaudota ateityje, norint pasiekti gerų rezultatų bei pelno.

3.1 lentelė. **Finansų maklerio įmonių SSGG (SWOT) analizė**

STIPRYBĖS	GALIMYBĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Maža pagrindinių vadovų bei darbuotojų rotacija; • Ilgalaikiai ir stiprūs santykiai su klientais; • Ilga darbo su finansų rinkomis patirtis; • Suformuota aukšta finansų maklerio įmonių kontrolės sistema; • Greitas reagavimas į rinkos pokyčius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geri finansiniai rezultatai; • Papildomų paslaugų teikimas; • Investavimo kultūros Lietuvoje vystymas ir investicinių produktų paklausos augimas.
SILPNYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Stiprūs konkurentai; • Pajamos smarkiai priklausomos nuo finansų rinkų; • Mažai finansų maklerio įmonių padalinių; • Nepakankamas kiekis statistinės informacijos apie finansų maklerio įmonių veiklą; • Reklamos nepakankamumas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Didėjanti didžiųjų bankų konkurencija investicinių produktų segmente; • Naujų stiprių užsienio konkurentų atsiradimas Lietuvos rinkoje; • Esamų klientų praradimas; • Vartotojų nesidomėjimas įmone ir jos paslaugomis.

Šaltinis: sudaryta autorės.

Analizuojant finansų maklerio įmonių stiprybes, reikėtų akcentuoti, kad finansų maklerio įmonėse teikia paslaugas tik kvalifikuoti darbuotojai, turintys finansų maklerio licenciją, tai įrodo: aukšta darbuotojų kvalifikacija, darbo patirtis sistemoje bei vertybinių popierių rinkoje, reglamentuotos pareigos bei funkcijos. Aukšti darbo standartai skatina teigiamus klientų atsiliepimus, kas didina įmonės vardo žinomumą ir klientų lojalumą. Taip pat finansų maklerio įmonių stiprybės yra apibrėžtas

segmentas ir jų finansinis stabilumas, finansų maklerio įmonei pažeidus nustatytus reikalavimus, gali būti panaikinta veiklos licencija.

Analizuojant įmonės silpnybes reikia paminėti tai, kad finansų maklerio įmonės savo klientams gali pasiūlyti mažiau įvairesnių paslaugų, nei bankų finansų maklerio skyriai. Finansų maklerio įmonės savo veikloje susiduria su visuomenės pasyvumu, veiklos principų nesuvokimu. Taip pat išskiriamas ir finansų maklerio įmonių reklamos nepakankamumas, neužtenka efektyvaus įmonių veiklos reklamavimo. Finansų maklerio įmonių veikla šiandien yra dar pakankamai mažai išplėtotą. Ji plėtojama tik Vilniaus regione. Finansų maklerio įmonių paslaugos Lietuvoje yra teikiamos tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims, tačiau dominuojantys vartotojai yra fiziniai asmenys.

Analizuojant finansų maklerio įmonių grėsmes reikėtų pabrėžti, kad įmonės funkcionuoja nuolat kintančioje aplinkoje, o nestabili aplinka turi tiesioginės įtakos finansų rinkų veiklos rezultatams. Taip pat reikėtų akcentuoti, kad pagrindinė grėsmė yra didėjanti didžiųjų bankų konkurencija investicinių produktų segmente.

Analizuojant įmonių galimybes reikėtų paminėti tai, kad pagrindinė finansų maklerio įmonių veiklos rūšis yra investicinė veikla. Pasirinkus efektyvius investavimo objektus ar instrumentus, įmonės gali pasiekti geresnių finansinių rezultatų.

3.2. Finansų maklerio įmonių turto analizė

Tiksliai išanalizuoti bei įvertinti finansų maklerio įmonių veiklą yra ganėtinai sunku, vis dėlto galima padaryti kelis apibendrinimus bei palyginimus, naudojantis tik keletu pagrindinių duomenų.

Šiame poskyryje analizuojama finansų maklerio įmonių turto pokyčių tendencija 2011–2015 m. ataskaitiniu laikotarpiu (žr. 3.2 lentelę).

3.2 lentelė. **Finansų maklerio įmonių turto analizė**

Įmonė	Turtas Eur				
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
FM AB Steponkus&Co	676995	677577	604432	784492	314323
UAB FMĮ „Orion Securities“	2394663	2872740	4517088	4097820	3275359
UAB FMĮ „DV INVEST“	143245	155870	162073	172302	147315
UAB FMĮ „Kapitalo srautai“	260251	260432	247822	223657	244303

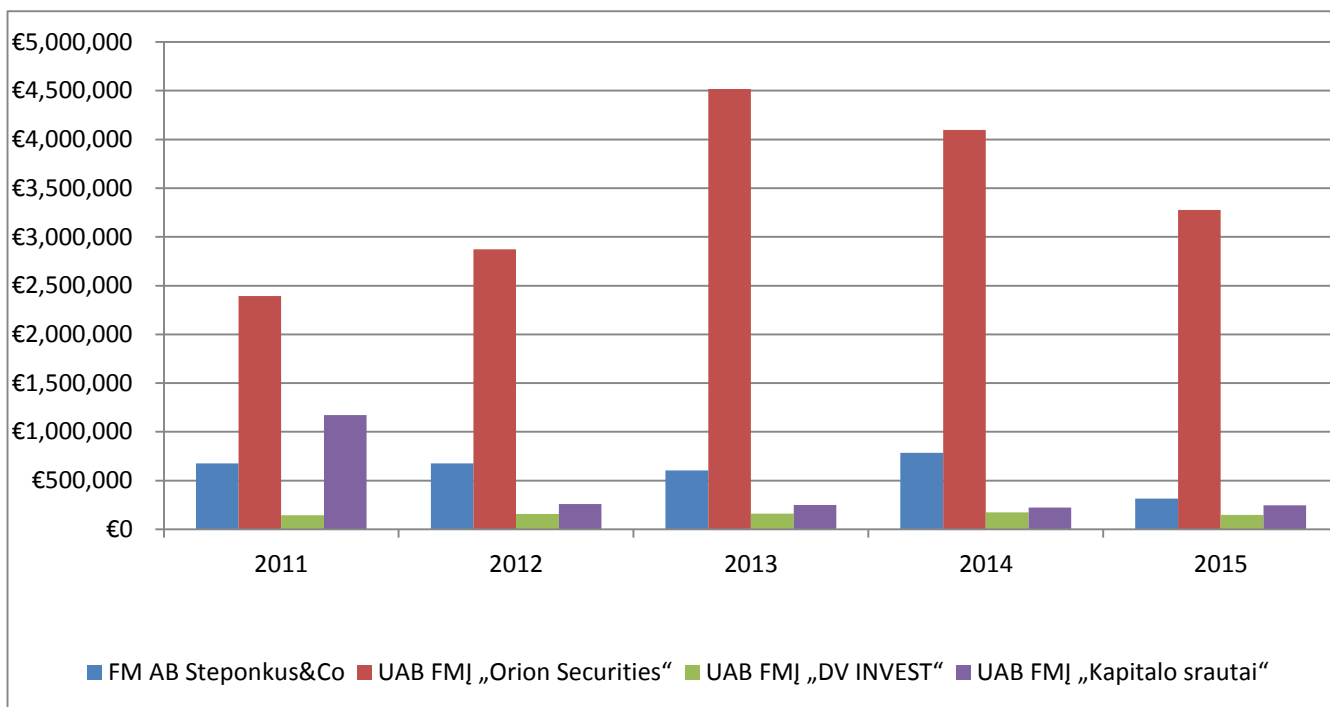
Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis 2011–2015 m. finansinės atskaitomybės duomenimis.

2011–2014 m. laikotarpiu FM AB Steponkus&Co įmonės turtas padidėjo 15,88 proc. (107497 Eur). 2013 m. įmonės turtas neženkiai mažėjo ir sudarė 604432 Eur. Finansų maklerio įmonės turto didžiausią dalį nagrinėjamu laikotarpiu sudarė lėšos, laikomos bankuose, prekybai laikomas finansinis turtas ir paskolos bei gautinos sumos. 2015 m. įmonės turtas mažėjo 59,93 proc., tai lėmė įmonės pinigų bei nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimas.

Pagal įmonės UAB FMĮ „Orion Securities“ turimą turtą galima teigti, kad UAB FMĮ „Orion Securities“ yra didžiausia finansų maklerio įmonė Lietuvoje. Nuo 2011 m. iki 2014 m. įmonės turtas didėjo nuo 2394663 Eur iki 3275359 Eur (36,77 proc.), tačiau per šiuos metus kito netolygiai. Daugiausia turto įmonė turėjo 2013 metais, kai jis siekė 4517088 Eur. Didžiąją dalį įmonės turimo turto nagrinėjamu laikotarpiu sudarė pinigai, paskolos bei išankstiniai mokėjimai klientams, ne nuosavybės vertybiniai popieriai (obligacijos), nuosavybės vertybiniai popieriai (akcijos).

Analizuojant UAB FMĮ „DV INVEST“ turto kitimą per 2011–2015 m. laikotarpį, pastebimas turto augimas 2011–2014 m. nuo 143245 Eur iki 172302 Eur (20 proc.). Viso turto didėjimą lėmė gautinos sumos bei išdo vekseliai ir kiti vekseliai, kuriuos superka centriniai bankai. 2015 m. įmonės turto mažėjimą lėmė smarkus bankuose laikomų lėšų mažėjimas. Didžiausią dalį įmonės turto nagrinėjamu laikotarpiu sudarė pinigai, jų ekvivalentai ir lėšos bankuose, paskolos ir gautinos sumos.

2011–2014 m. didžiausia UAB FMĮ „Kapitalo srantai“ turto vertė fiksuota 2012 m. (260432 Eur). Analizuojamu 2011–2015 m. laikotarpiu įmonės turtas mažėjo 6,12 proc. (nuo 260251 Eur iki 244303 Eur), tai lėmė įmonės gautinos sumos, susijusios su įmonės teikiamomis paslaugomis, sumažėjimas. Didžiausią dalį įmonės turto nagrinėjamu laikotarpiu sudarė gautinos sumos, susijusios su įmonės teikiamomis paslaugomis.

3.1 pav. Finansų maklerio įmonių turto analizė

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis 2011–2015 m. finansinės atskaitomybės duomenimis.

Lygindami įmones tarpusavyje pagal turimą turtą galime matyti didžiausias įmones finansų maklerio įmonių sektoriuje. Iš 3.1 paveikslo pastebime, kad daugiausia turto turi UAB FMĮ „Orion Securities“ A kategorijos finansų maklerio įmonė. Tarp B kategorijos finansų maklerio įmonių išsiskiria FM AB Steponkus&Co. Mažiausiai turto tarp finansų maklerio įmonių Lietuvoje turi UAB FMĮ „DV INVEST“.

3.3. Finansų maklerio įmonių pelno (nuostolio) analizė

Įmonių pelnas (nuostolis) pripažįstamas vienu iš svarbiausių įmonės veiklos vertinimo kriterijų. Šiame poskyryje analizuojama finansų maklerio įmonių grynojo pelno (nuostolio) pokyčių tendencija 2011–2015 m. ataskaitiniu laikotarpiu (žr. 3.3 lentelę).

Analizuojant FM AB Steponkus&Co grynojo pelno kitimo tendenciją 2011–2014 m., matyti, kad grynasis pelnas 2011–2013 m. laikotarpiu buvo neigiamas ir turėjo tendenciją mažėti iki 2014 metų. Per 2011–2013 m. gautas nuostolis didžiąja dalimi yra dėl neigiamų vertybinių popierių vertės koregavimo rezultatų, tai reiškia, kad įmonė neveiksmingai valdė investicijų rizikas. Finansinė ir investicinė veikla nebuvo pelninga, įmonė patyrė veiklos nuostolių. Per 2014 metus finansų maklerio įmonės grynasis pelnas išaugo 99006 Eur ir 2014 metų pabaigoje sudarė 27231 Eur. 2015 metais

įmonėje buvo pati prasčiausia situacija per visą analizuojamą laikotarpį, veiklos nuostolis sudarė 86991 Eur, tai lėmė administracinių išlaidų padidėjimas.

3.3 lentelė. Finansų maklerio įmonių grynojo pelno (nuostolio) analizė

Įmonė	Grynasis pelnas (nuostolis) Eur				
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
FM AB Steponkus&Co	-672	-3.809	-71.775	27.231	-86.991
UAB FMĮ „Orion Securities“	541.901	2.545	48.512	13.281	207.583
UAB FMĮ „DV INVEST“	-25.091	- 69.423	-19.119	1.309	-23.629
UAB FMĮ „Kapitalo srautai“	4.665	21.728	8.900	-8.749	12.940

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis 2011–2015 m. finansinės atskaitomybės duomenimis.

UAB FMĮ „Orion Securities“ 2011–2015 m. įmonės grynasis pelnas ženkliai sumažėjo (nuo 541901 Eur iki 207583 Eur). Didžiausias grynojo pelno sumažėjimas nustatytas 2012 metais. Lyginant 2012 m. su 2011 m., grynasis pelnas nukrito 99,5 procentais, tai lėmė palūkanų sąnaudų didėjimas. Tačiau įmonės veikla per visą nagrinėjamą laikotarpį išliko pelninga, nes vertybinių popierių vertės svyravimo rezultatai gavo teigiamą grąžą. Geri investicinės veiklos rezultatai parodo, kad įmonė gerai valdo investicijų rizikas.

Analizuojant UAB FMĮ „DV INVEST“ grynojo pelno kitimo tendenciją 2011–2015 m. pastebima, kad 2011–2013 m. įmonės veikla buvo nuostolinga, jos pajamos augo daug lėčiau, nei sąnaudos ir išlaidos. Per visą nagrinėjamą laikotarpį taip pat mažėjo įmonės gautos pajamos iš palūkanų maržos. 2012 metais veiklos nuostolis siekė net 69423 Eur. Analizuojant grynojo pelno 2011–2015 m. pokytį matoma, kad pelningai įmonė dirbo tik 2014 m., įmonės grynasis pelnas tada siekė 1309 Eur. Lyginant su kitomis finansų maklerio įmonėmis, gautas grynasis pelnas yra labai mažas. Tai galima paaiškinti pasižiūrėjus į pelno (nuostolio) ataskaitą, kurioje matyti labai didelės administracinės išlaidos, nors bendras pelnas ir nebuvo mažas.

Apibendrinant UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ veiklos rezultatų kitimą 2011–2015 m. matyti, kad įmonė per visą nagrinėjamą laikotarpį, išskyrus 2014 m., dirbo pelningai. Įmonės veiklos pajamos (komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo pajamos) bei pajamos iš nuosavybės vertybinių popierių augo greičiau, nei sąnaudos ir išlaidos. Tam įtakos turėjo išaugęs valdomas turtas, kuris augo dėl klientų įnašų bei augančios turto vertės dėl investicijų prieaugio. 2014 metais įmonės veikla buvo nuostolinga, įmonė patyrė 8.749 Eur nuostolį, tai lėmė bendrųjų administracinių sąnaudų padidėjimas,

bei klientų sumažėjimas ir akcijų kainų kritimai. Kritus akcijų vertei, nebuvo pasiektos buvusios fondų vertės ir nebuvo surinktas sėkmės mokestis.

Analizuojant finansų maklerio įmonių grynojo pelno (nuostolio) pokyčių dinamiką pastebima, kad grynasis pelnas (nuostolis) nėra stabilus ir itin dinamiškas. Pokyčių tendencijos analizuojamu laikotarpiu labai įvairios. Pagal pateiktus duomenis matyti, kad visu nagrinėjamu laikotarpiu stabiliausi veiklos rezultatai buvo UAB FMĮ „Orion Securities“ A kategorijos finansų maklerio įmonėje. Tai vienintelė finansų maklerio įmonė Lietuvoje, dirbusi pelningai 2011–2015 m. Tarp B kategorijos finansų maklerio įmonių išsiskiria UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ įmonės. Analizuodami FM AB Steponkus&Co ir UAB FMĮ „DV INVEST“ įmonių grynojo pelno pokyčių tendenciją matome, kad įmonių veikla trejų metų laikotarpiu buvo nuostolinga. Remiantis finansinės atskaitomybės duomenimis galima teigti, kad įmonės dirbo neefektyviai, nes pastebima, kad jų pajamos augo daug lėčiau, nei sąnaudos ir išlaidos.

3.4. Finansų maklerio įmonių pelningumo rodiklių analizė

Šiame poskyryje analizuojama finansų maklerio įmonių pardavimų (PM), turto (ROA) bei akcinio kapitalo (ROE) pelningumo rodiklių pokyčių tendencija 2011–2015 m. ataskaitiniu laikotarpiu. Pelningumo rodiklis yra pagrindinis įmonės veiklos tikslingumo rodiklis. Jis nusako įmonės stabilumą rinkoje.

3.4.1. Finansų maklerio įmonių pardavimų pelningumo analizė

Grynojo pelningumo rodiklis įmonėms yra aktualiausias, nes parodo galutinį įmonės veiklos rezultatyvumą. Šis rodiklis dar vadinamas grynojo pelno marža ir parodo, kiek grynojo pelno (pelno, skirto akcininkų dividendams ir įmonės reikmėms) eurais gaunama iš kiekvieno pardavimo.

Atlikus pelningumo rodiklių 2011–2015 m. analizę nustatyta (žr. 3.4 lentelę), kad FM AB Steponkus&Co grynojo pelningumo rodiklis iki 2014 metų mažėjo. Rodiklio reikšmė mažėjo, nes įmonės veikla buvo nuostolinga. Žemas grynojo pelningumo rodiklis rodo blogą įmonės finansinę būklę. 2015 metais pardavimo pelningumo rodiklis žymiai pablogėjo ir sudarė 304 proc., šiais metais įmonė patyrė didelių bendrųjų ir pardavimo sąnaudų, kurios turėjo neigiamos įtakos įmonės grynajam pelnui. Didžiausias grynojo pelningumo rodiklis nustatytas 2014 m. (17 proc.), t. y. kiekvienam pardavimo eurui uždirbta apie 0,17 Eur grynojo pelno. Šio rodiklio reikšmės padidėjimą lėmė sumažėjusios sąnaudos bei padidėjęs grynasis pelnas. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, 2011 m., 2012 m., 2013 m., 2015 m. grynojo pelningumo rodiklis vertinamas nepatenkinamai (nes grynojo

pelningumo rodikliai mažesni nei 5 proc.). Didžiausia rodiklio reikšmė nustatyta 2014 m., kiekvienam pardavimo eurui uždirbta 0,17 Eur grynojo pelno.

3.4 lentelė. Finansų maklerio įmonių grynojo pelningumo rodiklių 2011–2015 m. raida

Įmonė	Grynasis pelningumas proc.				
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
FM AB Steponkus&Co	-1	-2	-81	17	-304
UAB FMĮ „Orion Securities“	86	3	3	1	5
UAB FMĮ „DV INVEST“	-119	-153	-35	2	-29
UAB FMĮ „Kapitalo srautai“	2	7	22	-4	14

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis 2011–2015 m. finansinės atskaitomybės duomenimis.

UAB FMĮ „Orion Securities“ grynojo pelningumo rodikliai 2011–2015 m. analizuojamu laikotarpiu, kito mažėjimo kryptimi. Didžiausias bendrojo pelningumo rodiklio mažėjimas nustatytas 2012 m. (mažėjo 96,15 proc.), tam turėjo įtakos įmonės pajamų pasikeitimas analizuojamais metais. 2012–2013 m. rodiklio dydis išliko stabilus, reikšmė siekė 3 procentus, t. y. kiekvienam pardavimo eurui uždirbta apie 0,03 Eur grynojo pelno. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, 2011 m. rodiklis vertinamas labai gerai, o 2012–2015 m. grynojo pelningumo rodiklis vertinamas nepatenkinamai.

Išanalizavus įmonės UAB FMĮ „DV INVEST“ grynojo pelningumo kitimą 2011–2015 m. matyti, kad šis rodiklis visu nagrinėjamu laikotarpiu, išskyrus 2014 metus, buvo neigiamas, nes įmonė dirbo nuostolingai ir jos grynasis pelnas buvo minusinis. Kuo mažesnis grynojo pelningumo rodiklis, tuo blogesnė įmonės finansinė būklė. 2012 metais grynojo pelningumo rodiklis žymiai pablogėjo ir sudarė -153 proc., šiais metais įmonė patyrė didelių bendrųjų ir pardavimo sąnaudų, kurios turėjo neigiamos įtakos įmonės pelningumo rodikliams. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, 2012–2014 m. grynojo pelningumo rodiklis vertinamas nepatenkinamai.

Analizuojant UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ grynąjį pelningumą pastebima, kad 2011–2013 metų laikotarpiu jis didėjo. 2013 m. buvo pasiektas vienas iš aukščiausių grynojo pelningumo rodiklio taškų, kuris siekė 22 proc. Analizuojant 2014 m. rodiklį matomas grynojo pelningumo koeficiento smukimas, kuris siekia -4 proc., tačiau 2015 m. rodiklis išaugo iki 14 procentų. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ grynojo pelningumo rodikliai kito įvairiai, 2011 m. šis rodiklis vertinamas nepatenkinamai, 2012 m., 2015 m. vertinamas patenkinamai, 2013 m. vertinamas gerai, o 2014 m. – blogai, kadangi rodiklis neigiamas.

Finansų maklerio įmonės 2011–2015 m. nepasižymėjo aukštais grynojo pelningumo rodikliais. Atlikus pelningumo rodiklių analizę nustatyta, kad pagal grynojo pelningumo rodiklius rinkos lyderė yra UAB FMĮ „Orion Securities“ A kategorijos finansų maklerio įmonė. Tarp B kategorijos finansų maklerio įmonių išsiskiria UAB FMĮ „Kapitalo srautai“. Šios įmonės grynojo pelningumo rodiklis (vidutiniškai siekė 7 proc.) vertinamas patenkinamai.

3.4.2. Finansų maklerio įmonių turto pelningumo analizė

Turto pelningumas parodo visų įmonėje naudojamų išteklių efektyvumą. 3.5 lentelėje pateikti finansų maklerio įmonių turto pelningumo rodiklių pasikeitimai 2011–2015 metais.

Atlikus pelningumo rodiklių analizę nustatyta, kad FM AB Steponkus&Co turto pelningumo rodiklio reikšmė 2011 m., 2013 m. bei 2015 m. mažėjo ir buvo neigiama, nes sumažėjo įmonės grynojo pelno rodiklis. 2014 m. turto pelningumo rodiklis buvo teigiamas ir siekė 3 proc. Jis padidėjo dėl ženklaus grynojo pelno bei turto rodiklio padidėjimo. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, FM AB Steponkus&Co turto pelningumo rodikliai vertinami: 2011–2013 m., 2015 m. – blogai, o 2014 m. patenkinamai.

3.5 lentelė. **Finansų maklerio įmonių turto pelningumo rodiklių 2011–2015 m. raida**

Įmonė	Turto pelningumas proc.				
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
FM AB Steponkus&Co	0	-1	-2	3	-28
UAB FMĮ „Orion Securities“	23	0	1	0	6
UAB FMĮ „DV INVEST“	-18	-45	-12	1	-16
UAB FMĮ „Kapitalo srautai“	3	9	4	-4	5

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis 2011–2015 m. finansinės atskaitomybės duomenimis.

UAB FMĮ „Orion Securities“ 2011–2015 m. turto pelningumo rodiklio reikšmė kito mažėjimo kryptimi. Tam įtakos turėjo grynojo pelno ir turto vertės dinamika. 2011 m. nustatytas didžiausias šio rodiklio pelningumas dėl padidėjusios grynojo pelno ir turto vertės, rodiklis siekė 23 procentus. 2012–2014 metais turto pelningumo rodiklis sumažėjo, nes grynojo pelno vertė mažėjo, o turto vertė didėjo. Tačiau 2015 m. šio rodiklio reikšmė kito didėjimo kryptimi ir siekė 6 procentus. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, UAB FMĮ „Orion Securities“ turto pelningumo rodiklis 2011 m. vertinamas labai gerai, o 2012–2015 m. rodikliai vertinami nepatenkinamai.

UAB FMĮ „DV INVEST“ turto pelningumo rodikliai nagrinėjamu laikotarpiu, išskyrus 2014 m., buvo neigiami, tai reiškia, kad įmonė savo turtą naudojo neefektyviai grynajam pelnui uždirbti. Vieninteliai metai, kuomet įmonės turto pelningumo rodiklis buvo teigiamas ir siekė 1 proc., buvo 2014-ieji. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, UAB FMĮ „DV INVEST“ turto pelningumo rodikliai nagrinėjamu laikotarpiu vertinami blogai.

UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ įmonės turto pelningumo rodikliai 2011 m., 2012 m., 2013 m., 2015 m. laikotarpiu buvo teigiami, nes įmonė dirbo pelningai ir uždirbo grynojo pelno, tai parodo, kad įmonės turtas buvo naudojamas veiksmingai grynajam pelnui uždirbti. 2014 metais pelningumo rodiklis sumažėjo iki -4 proc., nes įmonė patyrė nuostolių. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ turto pelningumo rodikliai vertinami skirtingai: 2012 m. – patenkinamai, 2011 m., 2013 m., 2014 m., 2015 m. – nepatenkinamai.

Analizuojant finansų maklerio įmonių turto pelningumą pastebima, kad įmonių turto pelningumas yra labai žemas. Išanalizavus finansų maklerio įmonių turto pelningumo rodiklius 2011–2015 m. nustatyta, kad UAB FMĮ „Orion Securities“ turto pelningumo rodikliai buvo didžiausi (vidutiniškai siekė 6 proc.), tačiau vertinami nepatenkinamai (nes turto pelningumo rodikliai mažesni negu 8 proc.). Tarp B kategorijos finansų maklerio įmonių UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ turto pelningumo rodikliai buvo didžiausi (vidutiniškai siekė 3 proc.), tačiau taip pat vertinami nepatenkinamai.

3.4.3. Finansų maklerio įmonių kapitalo pelningumo analizė

Nuosavo kapitalo pelningumas parodo akcininkų investicijų pelningumą, kiek pelno tenka kiekvienam akcininkų investuotam į finansų maklerio įmonę piniginiam vienetui, bei apibūdina investicijų pelningumą. 3.6 lentelėje pateikta finansų maklerio įmonių kapitalo pelningumo rodiklių dinamika 2011–2015 metais.

FM AB Steponkus&Co kapitalo pelningumo rodikliai 2011 m., 2012 m., 2013 m., 2015 m. buvo neigiami bei turėjo tendenciją mažėti, tam įtakos turėjo nuostolinga įmonės veikla. Vieninteliai metai, kuomet įmonės pelningumo rodikliai nebuvo neigiami, buvo 2014 metai, rodiklis tais metais siekė 7 proc. Vertinant pagal orientacinį lygį, FM AB Steponkus&Co analizuojamas rodiklis 2011–2014 metais vertinamas nepatenkinamai.

3.6 lentelė. Finansų maklerio įmonių kapitalo pelningumo rodiklių 2011–2015 m. raida

Įmonė	Kapitalo pelningumas proc.				
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
FM AB Steponkus&Co	0	-1	-20	7	-69
UAB FMĮ „Orion Securities“	33	0	3	1	0
UAB FMĮ „DV INVEST“	-18	-103	-12	1	-17
UAB FMĮ „Kapitalo srautai“	2	9	4	-4	6

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis 2011–2015 m. finansinės atskaitomybės duomenimis.

UAB FMĮ „Orion Securities“ nuosavybės pelningumo rodiklis nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo: nuo 33 proc. 2011 m. iki 0 proc. 2015 m. Rodiklio mažėjimas rodo, kad lėšos nebuvo naudojamos efektyviai. Tačiau nuosavybės grąža 2011 m., 2013 m., 2014 m. atnešė naudos įmonės savininkams. Tai reiškia, kad nuosavo kapitalo pelningumas viršijo turto pelningumą, tai rodo gerą nuosavo kapitalo panaudojimą įmonės tikslams. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, UAB FMĮ „Orion Securities“ šis pelningumo rodiklis 2011 m. vertinamas labai gerai, 2012–2015 metais – nepatenkinamai.

UAB FMĮ „DV INVEST“ nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis 2012 m. palyginti su 2011 m. ženkliai sumažėjo dėl nuostolingos įmonės veiklos, nes sumažėjo grynojo pelno ir nuosavo kapitalo vertė. 2012 m. įmonės nuosavybės pelningumo rodiklis siekė net -103 proc., arba nuosavo kapitalo 1 euras patyrė 1,03 euro nuostolį. 2013 metais rodiklio reikšmė pagerėjo iki -12 proc., bet vis tiek išliko neigiama. Pelningiausi metai buvo 2011-ieji, kai rodilis siekė 33 proc., tai lėmė grynojo pelno ir nuosavo kapitalo pokyčiai. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, UAB FMĮ „DV INVEST“ nuosavo kapitalo pelningumo rodikliai nagrinėjamu laikotarpiu vertinami blogai.

UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis 2011–2013 m. laikotarpiu buvo teigiamas, nes įmonė dirbo pelningai ir uždirbo grynojo pelno, tai parodo, kad įmonės nuosavas kapitalas naudojamas veiksmingai grynajam pelnui uždirbti. Tai reiškia, kad vis daugiau įmonės uždirbto grynojo pelno teko vienam nuosavo kapitalo eurui. 2011–2012 m. šio rodiklio pelningumas kito didėjimo kryptimi, o 2013 m. vėl sumažėjo. 2014 m. nustatyta mažiausia rodiklio reikšmė, kuri sumažėjo, nes mažėjo tiek grynojo pelno, tiek nuosavo kapitalo vertė. Pagal orientacinį rodiklio vertinimo lygį, UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ nuosavo kapitalo pelningumo rodikliai nagrinėjamu laikotarpiu vertinami nepatenkinamai.

Analizuojant finansų maklerio įmonių kapitalo pelningumo rodiklių dinamiką ataskaitiniu laikotarpiu nuo 2011 m. iki 2015 m. pastebima, kad jų pokyčiams įtakos turėjo įmonių grynasis pelnas

(nuostolis). Atlikus nuosavo kapitalo pelningumo rodiklių analizę nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu UAB FMĮ „Orion Securities“ A kategorijos finansų maklerio įmonė pasiekė geriausią rezultatą pagal šį rodiklį. Šios įmonės nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis (vidutiniškai siekė 9,25 proc.) vertinamas nepatenkinamai. Tarp B kategorijos finansų maklerio įmonių geriausią rezultatą pasiekė UAB FMĮ „Kapitalo srantai“. Įmonės nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis (vidutiniškai siekė 3 proc.) vertinamas nepatenkinamai.

IŠVADOS

Apibūdinus finansų maklerio įmonių veiklos teorinius aspektus bei teikiamas paslaugas, galima teigti, kad finansų maklerio įmonės, tai licencijuotas finansų rinkos tarpininkas, kurio pagrindinė veikla yra tarpininkauti sudarant vertybinių popierių sandorius bei teikti konsultacijas susijusiais klausimais. Taip pat teikti papildomas paslaugas privatiems bei juridiniams asmenims. Lietuvoje finansų maklerio įmonių licencijos rūšys priklauso nuo įmonių teikiamų paslaugų bei turimo pradinio nuosavo kapitalo dydžio. Šiuo metu egzistuoja 3 licencijų rūšys, kurios yra sistemingai skirstomos į A, B ir C kategorijas. A kategorijos licencija suteikia teisę užsiimti visomis Lietuvos banko nustatytais finansų maklerio įmonių veiklos rūšimis. B kategorijos licencija suteikia teisę užsiimti tik dalimi finansų maklerio įmonių veiklos rūšių. Ji nesuteikia teisės prekiauti vertybiniais popieriais savo sąskaita ir organizuoti vertybinių popierių emisijos garantuojant jų išplatinimą. C kategorijos finansų maklerio įmonių licencija leidžia užsiimti konsultavimu investavimo į vertybinius popierius klausimais, šios kategorijos finansų maklerio įmonės neturi teisės vykdyti vertybinių popierių prekybos nei savo, nei klientų sąskaita.

Išanalizavus įmonių veiklos analizės teorinius aspektus nustatyta, kad veiklos analizė yra finansinių rezultatų tyrimas. Pasinaudojus finansiniais rezultatais galima išanalizuoti įmonės finansinę būklę bei veiklos efektyvumą. Kiekvienos įmonės, dirbančios finansų rinkos sąlygomis, veiklos efektyvumo matas yra per ataskaitinį laikotarpį pasiekto grynojo pelno (nuostolio) suma. Pelningumo rodikliai taip pat yra pagrindiniai rodikliai, kuriais remiamasi atliekant veiklos analizę, nes: jie geriausiai apibendrina galutinius įmonės pasiekimus bei pagal juos yra sprendžiama, kokią realią naudą gaus akcininkai ir investuotojai, rizikuodami investuoti savo kapitalą. Pelningumo analizei dažniausiai naudojami trys pagrindiniai rodikliai – pardavimo, turto ir akcinio kapitalo pelningumo.

Atlikta išorinė bei vidinė finansų maklerio įmonių analizė (SSGG analizė) parodė, kad įmonė turi pakankamai stiprybių ir galimybių, kad įveiktų grėsmes ir sumažintų silpnųjų poveikį. Įmonės veiklos rezultatams tiesioginės įtakos turi išoriniai bei vidiniai veiksniai. Analizė parodė, kad konkurentai daugeliu atžvilgiu yra stipresni. Kad pasiektų geresnių veiklos rezultatų, įmonėms reikia tobulinti silpnąsias puses.

Išanalizavus finansų maklerio įmonių veiklos rodiklių dinamiką 2011–2015 m. pastebima, kad ji nėra stabili bei pasižymi ženkliais svyravimais. Rodikliai kito labai įvairiai. Didžiausią dalį finansų maklerio įmonių turto sudarė lėšos, laikomos bankuose, prekybai laikomas finansinis turtas bei gautinos sumos. Nustatyta, kad įmonių grynajam pelnui (nuostoliui) daugiausia įtakos turėjo

vertybinių popierių perkainojimo pajamos. Pelningumo rodikliams tiesioginės įtakos turėjo pelno (nuostolio) rezultatai. Atlikus finansų maklerio įmonių analizę nustatyta, kad pagal pelno (nuostolio), turto bei pelningumo rodiklius stabiliausi veiklos rezultatai per visą nagrinėjamą laikotarpį Lietuvoje buvo UAB FMI „Orion Securities“ A kategorijos finansų maklerio įmonės. Tarp B kategorijos finansų maklerio įmonių išsiskiria UAB FMI „Kapitalo srautai“.

Finansų maklerio įmonių veiklos rodikliai varijuoja labai plačiame diapazone. Įvertinus finansų maklerio įmonių rodiklius galima teigti, kad šioje srityje visų įmonių pelningumo rodikliai nėra aukšto vertinimo lygio. Analizuojamos įmonės susidūrė su žemais pelningumo rodiklių įvertinimais, visiems sunkiai sekėsi minimizuoti veiklos sąnaudas. Pelningumo rodiklių dydžiai išliko pakankamai žemi, tai reiškia, kad įmonių veikla pelningumo atžvilgiu yra neefektyvi. Rinkos sąlygomis neįmanoma pašalinti rizikos poveikio, todėl įmonės, kad pagerintų savo veiklos rezultatus, turi ieškoti kompromiso tarp galimo didžiausio pelno ir investavimo rizikos optimizavimo.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Bagdžiūnienė V. (2007). Įmonių veiklos planavimas ir analizė. Esmė ir verslo situacijos. Vilnius.
2. Finansų maklerio įmonių apžvalga [žiūrėta 2016 m. sausio 17 d.]. Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/finansu_maklerio_imes
3. Finansų maklerio įmonių rinkos apžvalga [žiūrėta 2016 m. sausio 17 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lb.lt/paieska?search=Finans%C5%B3+maklerio+%C4%AFmoni%C5%B3++ap%C5%BEvalga&pg=2>.
4. Finansų maklerio įmonės licencijos gavimas. Taikomi reikalavimai [žiūrėta 2016 m. sausio 8 d.]. Prieiga per internetą: www.versum.lt/verslo-teise/finansu-maklerio-imes-licencijos-gavimas-taikomi-reikalavimai.
5. Finansų maklerio įmonės steigimas ir licencijavimas. [žiūrėta 2016 m. vasario 7 d.]. Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/finansu_maklerio_imes_steigimas_ir_licencijavimas
6. Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklės [žiūrėta 2016 m. vasario 11 d.]. Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/2012_03168_taisykles.
7. Finansų maklerio įmonės UAB „Steponkus&Co FMAB“ interneto svetainė [žiūrėta 2016 m. sausio 10 d.]. Prieiga per internetą: http://www.steponkus.lt/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=7.
8. Finansų maklerio įmonės UAB „Evernord“ interneto svetainė [žiūrėta 2016 m. sausio 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://evernord.com/paslaugos/imoniu-finansai/>.
9. Finansų maklerio įmonės UAB FMĮ „DV INVEST“ interneto svetainė [žiūrėta 2016 m. sausio 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://dvinvest.lt/lt/reporting>.
10. Finansų maklerio įmonės UAB FMĮ „INVL Finasta“ interneto svetainė [žiūrėta 2016 m. liepos 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/apie-mus/finansines-ataskaitos>.
11. Finansų maklerio įmonės UAB FMĮ „Kapitalo srautai“ interneto svetainė [žiūrėta 2016 m. sausio 10 d.]. Prieiga per internetą: http://www.kapitalosrautai.lt/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=7.
12. Finansų maklerio įmonės UAB FMĮ „Orion Securities“ interneto svetainė [žiūrėta 2016 m. sausio 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.orion.lt/lt/finansines-ataskaitos>.
13. Gronskas V. (2007). Ekonominė analizė. Kaunas: Technologija.
14. Juozaitienė L. (2008). Įmonės finansai: analizė ir valdymas. Šiauliai: ŠUL.

15. Investicinės veiklos licencijavimas (Finansų maklerio įmonių licencijų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 03-263) [žiūrėta 2016 m. sausio 9 d.]. Prieiga per internetą:
www.lb.lt/del_lietuvos_banko_valdybos_2012_m_gruodzio_13_d_nutarimo_nr_03-263_del_finansu_maklerio_imoniu_licenciju_isdavimo_taisykliu_patvirtinimo_pakeitimo_3.
16. Kancerevyčius G. (2004). Finansai ir investicijos. Kaunas.
17. Kvedaraitė V. (1998). Įmonės finansų valdymas. Vilnius: Lietuvos informacijos institutas.
18. 2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas (FPRĮ) Nr. X-1024 [žiūrėta 2015 m. gruodžio 22 d.]. Prieiga per internetą:
https://www.lb.lt/del_teises_normu_kuriu_viesojo_intereso_sumetimais_privalo_laikytis_lr_isteigti_kitu_es_valstybiu_nariu.
19. Lietuvos banko interneto puslapis [žiūrėta 2015 m. gruodžio 22 d.]. Prieiga per internetą:
www.lb.lt/finansu_maklerio_imones.
20. Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimas Nr. 03-168 „Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo reikalavimų taisyklės“ [žiūrėta 2016 m. kovo 15 d.]. Prieiga per internetą:
https://www.lb.lt/del_lietuvos_banko_valdybos_2012_m_liepos_12_d_nutarimo_nr_03-168_del_finansu_maklerio_imoniu_ir_valdymo_imoniu_kapitalo_pakankamumo_reikalavimu_taisykliu_patvirtinimo_pakeitimo
21. Lietuvos statistikos departamentas [žiūrėta 2016 m. vasario 23 d.]. Prieiga per internetą:
<http://osp.stat.gov.lt>.
22. Mackevičiaus J., Poškaitė D. (2005). Finansų analizė. Kaunas.
23. Mackevičiaus J. (2005). Įmonių veiklos analizė. Vilnius.
24. Mackevičius J. (2006). Finansinių santykinų rodiklių skaičiavimas ir grupavimas.
25. Mano finansai „Swedbank“ Asmeninių finansų instituto buveinė internete [žiūrėta 2015 m. sausio 26 d.]. Prieiga per internetą: www.manofinansai.lt/lt/biblioteka/91.
26. Oficialiosios statistikos portalas. Finansų įmonių statistika 2011 [žiūrėta 2016 m. vasario 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?publication=466>
27. Oficialiosios statistikos portalas. Finansų įmonių statistika 2012 [žiūrėta 2016 m. vasario 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?publication=15225>
28. Oficialiosios statistikos portalas. Finansų įmonių statistika 2013 [žiūrėta 2016 m. vasario 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?publication=3548>

29. Oficialiosios statistikos portalas. Finansų įmonių statistika 2014 [žiūrėta 2016 m. vasario 10 d.].
Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?publication=20298>
30. Radavičius E. (2001). Įmonės finansai: Analizė ir prognozė. Vilnius: Ekonomikos mokymo centras.
31. Vasiliauskas A. (2002). Strateginis valdymas. Vilnius.
32. Ковалев В. В. (2003). Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиции. Анализ отчетности. Москва.
33. Орлова Е. Р. (2012). Инвестиции: учебное пособие. Москва.

PRIEDAI

ŽODYNAS

Balansinis finansinis turtas – gryniesi pinigai kasoje, pinigai sąskaitose bankuose ir kitose kredito įstaigose, reikalavimo teisės į finansų įstaigai mokėtinas pinigų sumas arba pagal paskolų sutartis gražintiną kitokį turtą, įsigytus skolos vertybinius popierius, kitus finansų įstaigos kliento įsipareigojimus mokėti, gražinti arba perleisti finansinį turtą, nuosavybės vertybiniai popieriai arba kitokios teisės.

Finansinis tarpininkavimas – veikla, kai vienos arba kelių finansų įstaigų vardu ir naudai priimami indėliai ir kitos gražintinos lėšos, skolinama, teikiamos kitos finansinės paslaugos, taip pat finansų įstaigų vykdoma priklausomo draudimo tarpininkavimo veikla, išskyrus draudžiamųjų įvykių administravimą.

Finansų įmonė – Lietuvos Respublikos įmonė arba užsienio valstybės įmonės padalinys, kurie veikia Lietuvos Respublikoje įstatymų, reglamentuojančių finansinių paslaugų teikimą ir finansų įstaigų veiklą, nustatyta tvarka ir kurių pagrindinę veiklos dalį sudaro vienos arba daugiau šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje, išskyrus 1 punktą, nurodytų finansinių paslaugų teikimas.

Finansų įstaigos turtas – finansų įstaigos balanse parodytas kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas, taip pat nematerialusis ir finansinis turtas.

Finansų makleris – asmuo, turintis teisę tam tikra (valstybės) nustatyta tvarka teikti finansinio tarpininkavimo paslaugas. Pagrindinė finansų maklerio veiklos esmė yra suvesti konkrečios finansinės paslaugos ar produkto pirkėją su jos pardavėju bei padėti sklandžiai vyksti paslaugos ir atlygio už paslaugą apsikeitimui. Finansų maklerio teikiama paslauga – tai iš esmės teikiamos konsultacijos tam tikrais finansiniais klausimais.

Forex valiutų rinka (angl. Foreign Exchange market) – tai pasaulinė rinka, kurioje prekiaujama valiuta.

Finansų maklerio licencija – fiziniam asmeniui išduotas dokumentas, patvirtinantis, kad fizinis asmuo atitinka finansų makleriui keliamus reikalavimus ir turi teisę (atsižvelgiant į finansų maklerio licencijos rūšį) vykdyti finansų maklerio operacijas.

Įstatinis kapitalas (pasirašytasis) – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma. Įstatinio (pasirašytojo) kapitalo straipsnyje parodoma įmonės įstatuose nurodyta pasirašytojo ir įregistruoto kapitalo suma, kurią savininkai jau įmokėjo arba turės įmokėti įstatų nustatyta tvarka.

Apmokėtas įstatinis kapitalas – apmokėta pasirašytų akcijų nominaliosios vertės dalis.

Nepaskirstytasis pelnas – įmonės sukauptas ir dar nepaskirstytas pelnas.

Nepaskirstytieji nuostoliai – įmonės sukaupti ir dar nepadengti nuostoliai.

Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

Neprofesionalūs rinkos dalyviai – visi asmenys, išskyrus Lietuvos banką, finansų įstaigas, draudimo įmones, taip pat kitus asmenis, kurie gali kvalifikuotai įvertinti skolinimosi riziką.

Perkainojimo rezervas (rezultatai) – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

Rezervas – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

Rezervas savoms akcijoms įsigyti – rezervas, sudaromas savų akcijų įsigijimui, kurio dydis turi būti ne mažesnis už numatytą įsigyti savų akcijų įsigijimo verčių sumą.

pozicija – įmonės turto arba nebalansinis straipsnis, įtrauktas į įmonės prekybos arba ne prekybos knygą.

Prekybos knygą sudaro:

- prekybos tikslais laikomos finansinių priemonių pozicijos;
- prekybos tikslais laikomos biržos prekių pozicijos;
- pozicijos, kurios įgyjamos siekiant apsaugoti nuo rizikos kitas prekybos arba ne prekybos knygos (vidaus apsidraudimo) pozicijas ir nėra apribotos papildomais susitarimais arba įkeitimais.

Subordinuotų įsipareigojimų straipsnyje parodomos gautos subordinuotos paskolos ir kiti įsipareigojimai, kurie įmonę likvidavus ar jai bankrutavus įvykdomi tik po to, kai patenkinami visų kitų kreditorių reikalavimai.

Ypatingosios veiklos straipsniai – straipsniai, kuriuose parodomi neįprastų, atsitiktinių, reguliariai nesikartojančių ūkinių įvykių rezultatai, pavyzdžiui, stichinių nelaimių, teismo bylų, nutrauktos tam tikros produkcijos gamybos padariniai. Sudarant ataskaitą šie straipsniai gali būti praleisti, jeigu ataskaitiniais metais jų reikšmė lygi 0. Jeigu ypatingieji straipsniai įtraukiami, jie turi būti labai išsamiai nusakyti aiškinamajame rašte.

Įprastinė veikla – pasikartojančios ūkinės operacijos, susijusios su įmonės veikla.

Bendrasis pelnas gaunamas iš pardavimų atėmus savikainą.

2 priedas. Finansų maklerio įmonių pelningumo rodiklių skaičiavimai

UAB FMJ "DV INVEST"		2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.	
Rodiklis:											
Grynasis pelnas(nuostalis)		- 25.091 €	- 69.423 €	- 19.119 €	- 1.309 €	- 23.629 €					
Grynasis pelningumas		-119%	-153%	-35%	2%	-29%					
Turto pelningumas (ROA) proc.		-18%	-45%	-12%	1%	-16%					
Nuosavo kapitalo pelningumas (ROE) proc.		-18%	-103%	-12%	1%	-17%					
UAB FMJ "Kapitalo srautai"		2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.	
Rodiklis:											
Grynasis pelnas(nuostalis)		4.665 €	21.728 €	8.900 €	8.749 €	12.940 €					
Grynasis pelningumas		3%	7%	4%	-9%	14%					
Turto pelningumas (ROA) proc.		2%	8%	4%	-4%	5%					
Nuosavo kapitalo pelningumas (ROE) proc.		2%	9%	4%	-4%	6%					